

Predica de pe munte (3)

Însușirile ucenicilor

Cuprinsul

III. ÎNSUȘIRILE UCENICILOR (MATEI 5)	2
Destinatarii Predicii de pe munte (versetul 1)	2
1. Caracterul ucenicilor în Împărăție: fericirile (v. 2-12)	2
Versetele 2,3: Cei săraci în duh	4
Versetul 4: Cei care plâng	4
Versetul 5: Cei blânzi	6
Versetul 6: Cei flămânzi după dreptate	7
Versetul 7: Cei miloși	8
Versetul 8: Inimi curate	9
Versetul 9: Cei care fac pace	10
Versetul 10: Suferința pentru dreptate	11
Versetele 11-12: Suferința pentru Numele lui Isus	12
Hristos, modelul desăvârșit	14
2. Poziția și sarcinile ucenicilor în Împărăție: sare, lumină (versetele 13-16)	15
Versetul 13: Sarea pământului	16
Versetul 14-16: Lumina lumii	18
3. Ucenicul și scrierile Vechiului Testament: Legea și profeții (versetele 17-48)	23
Creștinul și Legea	23
Predica de pe munte în Epistola lui Iacov	24
Versetele 17-20: Valabilitatea Legii și a profețiilor	25
Versetele 21-26: Exemplul 1 — Să nu ucizi!	30
Versetele 25-26: O viziune profetică asupra captivității Israelului	32
Versetele 27-30: Exemplul 2 – Să nu comiți adulter	33
Versetele 31-32: Exemplul 3 – scrisoarea de despărțire	36
Versetele 33-37: Exemplul 4 – jurământul fals	38
Versetele 38-42: Exemplul 5 – Ochi pentru ochi	40
Versetele 43-48: Exemplul 6 – iubirea aproapelui	44

III. ÎNSUȘIRILE UCENICILOR (MATEI 5)

În capitolul al cincilea aflăm care sunt semnele distinctive ale ucenicilor lui Isus în Împărăția Sa. Aceste semne se manifestă mai întâi în atitudinea lor fundamentală (v. 2-12), dar și în modul în care își îndeplinesc sarcinile pe acest pământ sau în această lume (v. 13-16).

Deoarece Domnul Isus Se adresează iudeilor și în special ucenicilor Săi iudei, El abordează și întrebarea referitoare la semnificația Vechiului Testament, a Legii și a profeților, după venirea lui Hristos. A luat sfârșit aceasta odată cu venirea lui Hristos? Despre aceasta este vorba în versetele 17-48.

Destinatarii Predicii de pe munte (versetul 1)

Matei 5.1: Și, văzând mulțimile, El S-a suit pe munte și, așezându-Se, ucenicii Săi au venit la El;

Evangelhia după Matei relatează că Domnul Isus a învățat în sinagogi, a predicat Împărăția cerurilor și a vindecat mulți bolnavi din Galileea și din alte părți. Pe toți cei care au venit la El, El i-a vindecat prin puterea Sa miraculoasă. Se poate înțelege că aceasta a dus la o punere în mișcare a mulțimii.

Care a fost reacția Domnului? El nu voia ca oamenii să experimenteze doar o vindecare exterioară. El voia să le arate clar, că El era mai mult decât un vindecător miraculos, că tratarea bolilor exterioare era doar un mijloc de a Se dovedi că El este Mesia. El voia să le atingă inimile.

De aceea, profită de strângerea mulțimilor pentru a predica principiile morale ale Împărăției cerurilor. Pentru aceasta, Se urcă pe munte – un loc pe care Hristos l-a vizitat în repetate rânduri în timpul vieții Sale (cap. 4.8; 5.1; 14.23; etc.). Adesea Se ruga acolo, predica și pe un munte, la fel și aici. Se pare că Duhul lui Dumnezeu îl îndeamnă în mod repetat pe Matei să-L prezinte pe Hristos ca fiind adevăratul Moise. El este adevăratul Moise, care – la fel ca acesta pe Sinai – a învățat poporul de pe munte. Poporul trebuia să-L asculte (compară cu Deuteronomul 18.18). Dar Domnul Isus este mai mult decât Moise, mai mult decât profetul și împăratul legiuitor. El este Emanuel, Dumnezeu Însuși, așa cum arată clar și Predica de pe munte.

În locul acesta vedem că o predică nu trebuie să fie neapărat ținută stând în picioare. Împăratul S-a așezat, iar ucenicii lui au venit la El – un exemplu pe care și noi ar trebui să-l luăm la inimă. Un ucenic învață de la învățătorul său, de la stăpânul său. Ucenicii sunt dornici să-L asculte pe Stăpânul lor și să înțeleagă învățăturile Lui. Domnul nu i-a dezamăgit niciodată. El Se referă la multe învățături din Vechiul Testament. El arată care ar trebui să fie adevăratul caracter al celor rămași în Israel: sunt trăsăturile pe care le avea și Hristos Însuși. Această întâlnire ne amintește de psalmi, unde Mesia Se identifică cu sentimentele și experiențele celor rămași.

1. Caracterul ucenicilor în Împărăție: fericirile (v. 2-12)

Ajungem astfel la prima mare parte a Predicii de pe munte, așa-numitele „fericiri”. Aici, Împăratul începe să prezinte trăsăturile ucenicilor care își trăiesc viața în conformitate cu caracterul Împărăției. Nu este vorba despre faptul că ucenicii *vor fi* fericiți mai târziu. Ei sunt deja fericiți dacă au trăsăturile de caracter menționate. Fericirile pot fi împărțite astfel:

Primele șapte aparțin împreună. Ultimele două sunt, de asemenea, legate între ele, deoarece sunt un fel de rezumat al primelor șapte. Pe lângă aceasta, ele oferă o perspectivă concretă asupra suferințelor ucenicilor în această Împărăție.

- Primele șapte fericiri pot fi împărțite la rândul lor în patru și trei.
 - Primele patru ne arată în mod deosebit dreptatea practică, care este realizată de adevărații ucenici în fața circumstanțelor externe dificile: smerenia, întristarea, blândețea și dreptatea.
 - Următoarele trei fericiri ne arată că ucenicul poate realiza chiar și principiile divine, ceea ce nu, de exemplu, smerenia și întristarea nu sunt, deoarece a practica milostenia, a acționa în curăție (sfințenie) și a face pace sunt, în primul rând, calități ale acțiunii lui Dumnezeu, care revelează în mod direct Ființa Sa.
 - Se poate spune și că, în timp ce primele patru puncte se referă la dreptatea practică, următoarele trei ne indică harul divin.
 - Primele patru fericiri arată în mod deosebit poziția vizibilă din exterior a ucenicilor Împărăției pe pământ. Următoarele trei revelează mai clar trăsăturile interioare ale ucenicilor.
- În consecință, a opta fericire – suferința pentru dreptate – se potrivește cu primul grup (de patru). A noua fericire – suferința din pricina Numelui lui Hristos – aparține, din punct de vedere al conținutului, celui de-al doilea grup (de trei).

Înainte de a ne ocupa de fiecare fericire în parte, să ne reamintim pe scurt ce *nu* se menționează în această parte a Predicii de pe munte:

1. Fericirile nu se referă la ceea ce un om ar trebui să urmărească și pentru ce ar trebui să lupte, ci la ceea ce este el. Se spune pur și simplu: „Ferice de cei săraci în duh ...” etc. Persoana descrisă nu poate fi un om în natura sa păcătoasă. Nu, ea are o natură nouă dată de Dumnezeu, natura lui Dumnezeu Însuși; aceasta se manifestă exact așa cum este descrisă aici. Omului natural îi sunt străine aceste trăsături de caracter.
2. Când Domnul îi numește aici fericiți pe ucenicii Săi, El Se referă la o stare de binecuvântare deosebită. Pentru aceasta există anumite însușiri, pe care Domnul le menționează. Deci *nu este* vorba despre o fericire exterioară și despre sentimente pur exterioare. Circumstanțele descrise nu promet fericire exterioară. Nu, este vorba despre faptul că acești credincioși primesc o măsură care se revarsă de bucurie interioară și binecuvântări. Aceasta este independent de circumstanțele plăcute din exterior.
3. Din ultima idee rezultă că Domnul Isus *nu* vorbește aici despre oameni care ar fi numiți fericiți de societatea generală. Dimpotrivă (compară cu Luca 6.26)! Deoarece ei nu sunt din această lume (compară cu Ioan 17.16) și sunt disprețuiți și respinși de aceasta, tocmai ei au nevoie să fie încurajați. Aceasta este ceea ce face Mesia aici, pentru că oamenii, chiar dacă sunt credincioși, nu au o sursă de bucurie în ei înșiși. Domnul și Cuvântul Său sunt cei care le dau mereu curaj și îi încurajează să persevereze în suferință.

Domnul Isus le arată de fapt ucenicilor Săi în fericiri propriul Său fel de gândire. Un ucenic care are aceeași atitudine este potrivit pentru Împărăția cerurilor.

Versetele 2,3: Cei săraci în duh

Matei 5.2,3: ... și, deschizându-Și gura, îi învâța, spunând: „Ferice de cei săraci în duh, pentru că a lor este Împărăția cerurilor.

Când Împăratul ia cuvântul, El vorbește cu cea mai mare autoritate. Chiar dacă Se adresează în primul rând ucenicilor, acest fapt nu rămâne ascuns mulțimilor (cap. 7.28,29). Este important și pentru noi să ascultăm cu atenție.

Domnul începe fericirile cu „cei săraci în duh”. Domnul nu Se referă aici la oameni care au o dizabilitate mentală sau sunt limitați în inteligența lor. Nu este vorba nici de sărăcie materială. Nu, este vorba de cei care, în ceea ce privește duhul lor uman, atitudinea și gândurile lor, doresc să ocupe în mod voluntar poziția de săraci. Ei sunt dispuși din proprie inițiativă să fie „săraci” în ochii oamenilor. Ei nu vor să fie mari, nu vor să fie oameni de spirit. Nu îi deranjează dacă alții îi numesc săraci spiritual și îi pun la nivelul copiilor, pentru că, așa ca și copiii, au încredere în Cineva mai mare.

Acești ucenici cred cu simplitate și tocmai de aceea sunt capabili și demni să intre în Împărăție. Ei se numără printre „prunci”, în fața cărora Domnul Îl laudă pe Tatăl Său (Matei 11.25). „Adevărat vă spun, dacă nu vă veți întoarce și nu veți fi precum copilașii, nicidecum nu veți intra în Împărăția cerurilor” (Matei 18.3), spune Domnul Isus cu altă ocazie. Și: „Lăsați copilașii și nu-i opriți să vină la Mine, pentru că Împărăția cerurilor este a unora ca ei” (Matei 19.14).

Domnul îi numește, deci, pe aceia fericiți, care sunt smeriți și nu se consideră superiori. Cine se vede în lumina lui Dumnezeu și stă înaintea Lui, va fi conștient de micimea sa. Cunoașterea lui Dumnezeu merge mână în mână cu smerenia, cu conștientizarea că El este totul, iar tu însuși nu ești nimic. Aceasta este adevărata „mărimă” înaintea lui Dumnezeu. De aceea, numai cel care se vede în lumina lui Dumnezeu și, prin urmare, aplică standardele lui Dumnezeu în viața sa, poate practica dreptatea. Aceasta presupune ca ucenicul să practice judecata de sine. Există o serie de exemple pentru această atitudine. Să ne gândim la Iov, care s-a pocăit în țărână și cenușă (Iov 42.5,6). Avraam a spus chiar că este țărână și cenușă (Geneza 18.27). Și Isaia, în fața gloriei lui Dumnezeu, era conștient că era păcătos și nimic (Isaia 6.1-5).

Această atitudine va reapărea odată în poporul Israel. În viitor, ei vor recunoaște sărăcia stării lor fără rod și se vor smeri. Atunci nu vor mai căuta lucruri mari pentru ei înșiși. În schimb, se vor supune acestei stări triste. Dumnezeu nu va lăsa această atitudine fără răspuns: „Dar spre acesta Mă voi uita: spre cel smerit și zdrobit în duh și care tremură la cuvântul Meu” (Isaia 66.2).

Prima fericire este foarte generală, inclusiv în ceea ce privește binecuvântarea pe care Domnul o dă celui care are atitudinea corectă. Căci celui care se smerește înaintea lui Dumnezeu, El îi promite Împărăția cerurilor. Prin această legătură între sărăcia spirituală și Împărăția Sa, Domnul arată că speranța multora dintre oameni nu se putea împlini, pentru că El nu venise acum să-i alunge pe romani și să facă vizibilă pe pământ Împărăția Sa. Dar pentru cei săraci în duh, El le va asigura un loc în propria Sa Împărăție. Întrebarea provocatoare pentru noi astăzi este: ne considerăm și noi astfel – „săraci în duh”?

Versetul 4: Cei care plâng

Matei 5.4: Ferice de cei care plâng, pentru că ei vor fi mângâiați.

Cele șapte fericiri nu sunt plasate în mod aleatoriu. Aceasta nu se întâmplă în niciuna dintre enumerările din Scriptură.

Mai întâi, Domnul caută pe cei care sunt smeriți în ceea ce privește propria persoană și poziția lor înaintea lui Dumnezeu. Dar nu este suficient să ne smerim înaintea lui Dumnezeu, adică să fim conștient de propria ta slăbiciune. Dumnezeu caută și întristare la noi din cauza stării spirituale triste a creștinilor de pe pământ – deci este vorba și despre alții. Dumnezeu a căutat întotdeauna această atitudine. Exact aceasta era caracteristica celor rămași, care s-au întors din captivitatea Babilonului. Ei au recunoscut starea tristă a poporului și chiar a rămășiței și eșecul său. Ei nu au privit aceasta cu indiferență și nu s-au ridicat deasupra acestei stări, ci s-au plecat sub ea. Și noi ar trebui să facem aceasta astăzi.

Domnul nu se referă aici la o întristare pe care o simțim, de exemplu, din cauza morții sau trecerea în neființă a unui membru al familiei, deși, desigur, în acest tip de durere se experimentează și mângâierea lui Dumnezeu (compară cu 2 Corinteni 1.3-7, aceste versete pot fi aplicate și în acest caz, chiar dacă nu se referă la acest caz concret). Adevărații ucenici se întristează pentru ravagiile pe care păcatul le provoacă în lume (compară cu Psalmul 119.136); ei plâng respingerea Împăratului de către poporul Său și ostilitatea pe care I-o manifestă.

Prima fericire se referea mai mult la a avea un sentiment pentru sfințenia lui Dumnezeu. Aici, Domnul vorbește despre ceea ce Îi revine de fapt lui Dumnezeu din partea poporului Său. Adică, credinciosul vede starea joasă a poporului lui Dumnezeu și recunoaște că Dumnezeu are dreptul la devotament și hotărâre, la frică de Dumnezeu și la închinare. Dar, pentru că nu I se aduc toate acestea, el se întristează.

În viitor, vor mai fi printre cei rămași din poporul iudeu unii care vor spune: „Vai de mine! Pentru că sunt ca după adunatul fructelor de vară ... Cel evlavios a pierit din țară și nu este nici unul drept printre oameni. Toți pândesc să verse sânge; fiecare vânează pe fratele său cu o cursă ... Dar eu voi privi spre DOMNUL, voi aștepta pe Dumnezeul mântuirii mele. Dumnezeul meu mă va auzi” (Mica 7.1-7). Acești îndurerați vor fi mângâiați!

Aplicând aceste versete, ne punem astăzi întrebarea: Cine mai jelește astăzi starea creștinătății, cine mai suspină (compară cu Romani 8.23)? Cine se rușinează înaintea lui Dumnezeu în fața decăderii morale și a declinului în practicarea învățaturii biblice? Cine jelește lipsa cunoașterii gândurilor divine din Cuvântul Său? Aplicată la timpul de azi, Predica de pe munte se adresează ucenicilor care sunt astăzi în Împărăția cerurilor. Ei trebuie să constate că sunt mulți care, deși se numesc creștini în exterior, în interior sunt departe de El. Împăratul a venit la ai Săi, dar ai Săi nu L-au primit (Ioan 1.11). Începând de la nașterea Sa, așa cum am văzut în această Evanghelie, propriul Mesia a fost respins.

În Împărăția de 1000 de ani, însă, nu mai este loc pentru cei îndurerați. Toți se vor bucura atunci cu o mare bucurie (compară de exemplu cu Isaia 54.1). Dar, așa cum am văzut deja în introducere, Predica de pe munte nu se referă la această perioadă. Ea se referă la zilele în care iudeii și oamenii în general nu aveau și nu vor avea loc pentru Mesia al lor.

Nici în creștinătatea de astăzi nu stau lucrurile altfel. Oamenii nu-L vor pe Hristos. Preferă să domnească ei înșiși în propria lor viață, chiar și în domeniul care poartă numele Lui. Aici, Domnul îi caută pe cei care nu sunt indiferenți față de rău și față de această stare îngrozitoare. Aceștia sunt ucenici care au simțiri spirituale. Ei Îl iubesc pe Domnul lor și binele și se rușinează de tot ceea ce Îl dezonorează și se supun. Nu este vorba despre a îngenunchea formal, ci despre o atitudine a inimii care trebuie să ne caracterizeze.

Daniel (Daniel 9) și Ezra (Ezra 9) sunt modele pentru noi în felul în care, în vremuri triste, au făcut păcatele poporului să fie ale lor. Spre deosebire de noi, ei nu erau vinovați de starea poporului. Noi, în schimb, suntem astăzi complici la starea creștinătății. Dar dacă facem această stare să fie a noastră și o mărturisim cu tristețe înaintea Domnului, El ne va mângâia. El ne va

arăta atunci cum El îi vede pe ai Săi și ce plan măreț are pentru ei. El va da această mângâiere în desăvârșire în Împărăția de 1000 de ani; dar chiar și acum, Stăpânul îi va mângâia pe cei care se întristează cu adevărat. Nu că situația lor trebuie neapărat să se îmbunătățească. Dar în mijlocul circumstanțelor triste, ei au un sprijin în Hristos, care valorează mai mult decât circumstanțele bune, pentru că Hristos Însuși vine în aceste circumstanțe și stă alături de ucenicii săi.

Versetul 5: Cei blânzi

Matei 5:5: Fericiți cei blânzi, pentru că ei vor moșteni pământul.

În timp ce primele două fericiri se refereau în mod deosebit la atitudinea personală față de Dumnezeu, acum ajungem la relația unui ucenic cu ceilalți. Cu toate acestea, blândețea nu exclude atitudinea corespunzătoare față de Dumnezeu în ceea ce privește ceea ce El îmi trimite.

Pe de o parte, acest punct se leagă de a doua fericire. Acolo este vorba – ca și aici – despre modul în care un ucenic reacționează la circumstanțele sale (fără Hristos). Începe cu întristarea și continuă cu o atitudine și o practică a blândeții. Aceasta este însă mai profundă decât primele două atitudini menționate. Când ești smerit și ai făcut din starea tristă a poporului lui Dumnezeu propria ta stare, există următorul pericol: Poți ajunge să ai o atitudine dură față de alți ucenici. De ce ei nu sunt dispuși să se alăture întristării? De ce nu sunt dispuși să fie considerați „săraci în duh” în fața lumii? Există, de asemenea, pericolul de a dori să „facă ordine” în locul lor, în loc să-L lase pe Domnul să lucreze în inimile celorlalți ucenici.

Domnul previne acest pericol. El arată că blândețea include smerenie și întristare. Cel care stă înaintea lui Dumnezeu îi va trata pe ceilalți cu blândețe și prietenie. Nu îi va muștra aspru și nu îi va condamna, ci se va apropia de ei cu blândețe. Asta nu înseamnă deloc că nu există o mânie sfântă față de nedreptatea care I se face lui Dumnezeu din partea celor care se numesc după numele Lui. Dar ucenicul blând nu va manifesta mânie în mod ipocrit față de oamenii care sunt caracterizați de lipsa fricii de Dumnezeu.

În relațiile umane, blândețea poate fi considerată o slăbiciune, o atitudine prea îngăduitoare față de ceilalți. Dar Domnul are o altă părere. Cel mai mare conducător al poporului lui Dumnezeu, Moise, era caracterizat tocmai de această însușire (compară cu Numeri 12.3).

O viață trăită în blândețe arată, de asemenea, că avem o înțelegere tot mai profundă a căilor lui Dumnezeu cu oamenii. Suntem liniștiți când vedem că Dumnezeu nu execută imediat judecata Sa asupra oamenilor răi. Știm că El îi răbdă, în ciuda răutății lor crescânde. Și cunoaștem „sfârșitul lor” (compară cu Psalmul 73.16,17). Blândețea implică și faptul că ai pacea interioară de a lăsa toate lucrurile personale (neplăcute) în mâinile lui Dumnezeu și de a te supune voinței Lui. Chiar dacă circumstanțele sunt o adevărată încercare, rămâi recunoscător voinței lui Dumnezeu, care, în înțelepciunea Sa, conduce lucrurile așa cum este bine.

Psalmul 37 este ca un comentariu desăvârșit la această fericire: „Nu te mânia ... Încrede-te în DOMNUL și fă binele; locuiește în țară și hrănește-te cu credințioșia ... Încredințează DOMNULUI calea ta și încrede-te în El ... Rămâi liniștit în DOMNUL și așteaptă-L cu răbdare. Nu te mânia din cauza celui care prosperă în calea lui, din cauza omului care-și împlinește intențiile rele. ... Lasă mânia și părăsește furia; ... cei care-L așteaptă pe DOMNUL vor stăpâni țara. ...”

Cu aceste cuvinte ajungem la promisiunea făcută celor blânzi: „... *căci ei vor moșteni țara.*” În societatea noastră este normal să te impui, să insiști asupra drepturilor tale și să-ți impui voința pentru a obține ceva. În Împărăția cerurilor, însă, cei blânzi sunt cei care moștenesc țara. Aici observăm o intensificare față de promisiunile fericirilor anterioare. La început, Domnul le-a

promis Împărăția celor săraci în duh. Apoi, celor îndurerați le-a promis că vor fi mângâiați. Acum le arată celor blânzi că nu numai că ei vor fi în Împărăție, ci vor avea chiar un loc sigur în moștenirea viitoare. Lor le va fi dăruită țara făgăduinței.

Această idee arată încă o dată că această Predică de pe munte se adresează în primul rând credincioșilor iudei. Ei sunt interesați de țara promisă. Viața și eforturile lor sunt orientate exact spre obținerea moștenirii. Cei care suferă și sunt blânzi în timpul respingerii Împăratului vor putea intra odată în posesia țării.

Nouă, moștenitorilor cerești, Apocalipsa 21.7 ne promite și mai mult. Această moștenire nu este legată de blândețe, ci de biruință. Și numai cel care acceptă cu blândețe căile lui Dumnezeu va birui: „Cel care învinge va moșteni acestea [binecuvântările menționate în versetele anterioare]. Și Eu îi voi fi Dumnezeu și el Îmi va fi fiu.” Pentru creștini există o moștenire care cuprinde tot ceea ce a fost creat. Dar mai este și altceva! Moștenirea noastră include savurarea vieții eterne în toată plinătatea ei. Dar ne gândim în mod deosebit la relația cu Dumnezeu etern și infinit, care a devenit Tatăl nostru.

Versetul 6: Cei flămânzi după dreptate

Matei 5.6: Ferice de cei flămânzi și însetați după dreptate, pentru că ei vor fi săturați.

Prima parte a fericirilor se încheie cu această binecuvântare. Aceste prime patru binecuvântări au ca scop revelarea dreptății practice. Domnul a făcut aceasta cu o smerenie desăvârșită prin faptul că S-a lăsat botezat. Ucenicii trebuiau să facă la fel, da, trebuiau să flămânzească și să înseteze după dreptate. Ei nu găsesc această dreptate în lume – este vorba de o dreptate cerească, pe care însă sunt chemați să o arate pe pământ.

Prin a patra binecuvântare este „răsplătită” o activitate mai activă în comparație cu primele trei puncte. Ucenicul trebuie să se străduiască să arate dreptate practică – în toate faptele și ca atitudine spirituală în general. El este flămând și însetat spiritual după aceasta. Aceasta presupune o lipsă de dreptate. Aceasta trebuie remediată printr-o dorință intensă.

Foamea și setea spirituală tind spre ceea ce este conform cu voia lui Dumnezeu și păstrează voia lui Dumnezeu pe acest pământ. Și aici, dacă luăm în considerare în mod deosebit aspectul iudaic, este vorba despre ceea ce Dumnezeu le-a revelat iudeilor în Vechiul Testament cu privire la voia Sa.

Aplicată practic la viața unui ucenic, această fericire înseamnă că ucenicul tânjește după dreptate, pace și bucurie în Duhul Sfânt (compară cu Romani 14.17). El dorește să trăiască în armonie cu Dumnezeu. Dar el dorește, de asemenea, să câștige cât mai mulți oameni care să acționeze într-o astfel de dreptate practică.

Această dreptate nu se referă, așa cum se citește uneori în zilele noastre, la dreptate socială, dreptate între generații etc. Nu, această expresie se referă la a-L avea pe Dumnezeu ca punct de plecare și țintă a tuturor acțiunilor. Până în prezent, dreptul este adesea încălcat. Dar în Împărăția de 1000 de ani, Hristos va domni și va conduce în dreptate ca Împărat (Isaia 32.1). „Și voi face din judecată o linie de măsurat și din dreptate un fir cu plumb” (Isaia 28.17).

Când aceste versete se vor împlini în Împărăția de 1000 de ani, atunci și foamea ucenicilor după dreptatea adevărată va fi potolită. Atunci, primele patru fericiri se vor împlini pe deplin: Ucenicul trăiește în Împărăție și a primit mângâiere eternă. El va moșteni țara, iar foamea și setea lui vor fi potolite pentru totdeauna. Atunci, el va putea trăi în belșug spiritual acolo unde domnește Împăratul. Sufletul va fi atunci satisfăcut în toate privințele. Un astfel de om va putea domni odată în starea eternă în cerul nou și pe pământul nou (compară cu 2 Petru 3.13).

Noi, creștinii credincioși, avem o speranță mult mai mare. Pentru că, conform cu 1 Tesaloniceni 4, așteptăm revenirea lui Isus pentru răpire. Cu toate acestea, și noi ar trebui să purtăm aceste patru caracteristici, pentru că și noi vom moșteni, printre altele, această lume. Și noi facem parte din Împărăție și vom primi mângâiere eternă. Nici noi nu vom mai suferi de foamea după dreptate.

Versetul 7: Cei miloși

Matei 5.7: Fericiți cei miloși, pentru că ei vor găsi milă.

Ajungem astfel la al doilea grup din primele șapte fericiri. În cadrul lor, dreptatea nu mai este în prim-plan. Există ceva și mai mare: Să se reveleze harul și mila lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă a avea parte de natura lui Dumnezeu și a o face vizibilă în viața practică (2 Petru 1.4). Cine cunoaște, prețuiește și se bucură de dragostea lui Dumnezeu, o poate revela în mijlocul răului care îl înconjoară.

Harul și mila nu sunt același lucru. Când vine vorba de acțiunea lui Dumnezeu față de noi, aceste două virtuți pot fi diferențiate astfel: Prin har, Dumnezeu ne scoate din starea pierdută a sufletului nostru și ne duce în cer, la inima Sa de Tată. El ne ridică la El. Prin milă, Dumnezeu vine la noi, în starea noastră nenorocită, și ne ajută. El Se coboară la noi. Acest fapt este ilustrat în mod foarte impresionant în așa-numita „parabolă a samariteanului milostiv” (Luca 10).

Cine vrea să practice mila ca om, trebuie mai întâi să fi experimentat el însuși mila. Dumnezeu ne-a întâmpinat cu această milă în Domnul Isus. Este „adâncul îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul din înălțime” (Luca 1.78). Petru spune în alt loc: „Binecuvântat fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, care, după marea Sa îndurare, ne-a născut din nou pentru o speranță vie” (1 Petru 1.3). Mila în desăvârșire este crucea de pe Golgota (compară cu Tit 3.4,5). Mila este temelia pentru acțiunea activă a lui Dumnezeu într-o lume a păcatului. Ea este singura posibilitate de a oferi mântuirea fiecăruia. Nimeni nu este exclus, pentru că El este „bogat în îndurare, datorită dragostei Sale mari” (Efeseni 2.4).

Acum suntem chemați să îi tratăm pe ceilalți cu milă. Trebuie să facem ceea ce am experimentat noi înșine. Astfel, devenim practic imitatori ai lui Dumnezeu (Efeseni 5.1), nu numai în dragoste, ci și în milă. Noi reflectăm natura divină pe acest pământ. Noi revelăm cine este Dumnezeu și cum acționează El.

Răspunsul lui Dumnezeu la o astfel de acțiune este minunat: „Vor găsi milă”. Mila lui Dumnezeu față de noi nu s-a încheiat cu crucea lui Hristos. El vede și astăzi circumstanțele grele, în care se află copiii Săi. El vine în întâmpinarea lor pentru a-i ajuta. Ei nu primesc doar iertarea păcatelor – Dumnezeu le-o dă atunci când ei își mărturisesc păcatele. În viața lor de credință, ucenicii lui Isus experimentează și astăzi în mod repetat mila lui Dumnezeu. Dar în ceea ce privește viața de zi cu zi, Dumnezeu menționează această condiție: Cine practică mila, va beneficia în mod repetat de această atenție din partea lui Dumnezeu.¹ El va fi tratat de către ceilalți la fel cu milă. Nimeni nu este mereu la înălțimea vieții sale de credință. De aceea, cu toții avem nevoie de milă unii față de alții.

Fericit este cel care dorește să acționeze conștient în dragoste față de ceilalți. Nu dintr-o poziție de superioritate, ci dintr-o atitudine de slujire. Ar putea exista pericolul ca un ucenic să practice

¹ La tronul harului lui Dumnezeu, ucenicul lui Isus găsește „milă și har pentru ajutor la timpul potrivit” (Evrei 4.16). Dumnezeu Însuși stă pe tron și ne dăruiește această milă în Persoana Fiului Său, pentru ca noi să putem duce o viață în siguranță spirituală. Iuda ne arată în cele din urmă că și revenirea Domnului nostru Isus Hristos pentru a ne lua în cer este un act al milei divine (Iuda 21). Cei care practică mila vor avea parte de milă din belșug.

„mila” față de ceilalți dintr-o atitudine de simplă condescendență. Însă, Dumnezeu nu caută o astfel de milă „de sus” din partea noastră. De asemenea, atunci când practicăm mila, nu trebuie să facem compromisuri în ceea ce privește adevărul și sfințenia lui Dumnezeu. Nu, Dumnezeu dorește ca noi să păstrăm o inimă curată în toate privințele și să acționăm dintr-o inimă curată. Acesta este, așadar, conținutul următoarei fericiri: Inimi curate.

Versetul 8: Inimi curate

Matei 5.8: Ferice de cei cu inima curată, pentru că ei vor vedea pe Dumnezeu.

În Biblie, inima este sediul personalității, dar și al gândurilor, al afecțiunii și al voinței – atât în sens pozitiv, cât și în sens negativ (Proverbele 4.23; Matei 9.4; 12.34; 24.48). Inima ar putea fi comparată cu un centru de comandă interior, deoarece motivele acțiunilor noastre se formează aici. De aceea, trebuie să o păzim mai mult decât orice altceva. Inima noastră trebuie să fie curată. Aceasta presupune o separare morală de tot ce este rău și o întoarcere către Domnul (compară cu Ieremia 15.19). Când facem aceasta, Îl revelăm cu adevărat pe Dumnezeu și atitudinea Sa față de rău, pentru că numai Dumnezeu este absolut curat.

Cum putem păstra în mod practic o inimă curată, pentru că acesta este scopul Domnului în acest pasaj? Să reținem că nu este vorba aici despre a dobândi o inimă curată; este vorba despre cei care sunt ucenici, nu despre cei care vor să devină ucenici. Deci nu este vorba despre statutul de ucenic, pentru că o inimă curată nu poate deveni, în principiu, necurată. Răspunsul se află, în cele din urmă, ascuns în binecuvântarea promisă de această fericire: „Pentru că ei vor vedea pe Dumnezeu”. Acesta este, desigur, *răspunsul* lui Dumnezeu la o viață cu o inimă curată. Adică, cel care își trăiește viața în curăție, cu motive, gânduri și scopuri curate, poate experimenta o relație intimă cu Dumnezeu.

Fiecare ucenic, care stă înaintea lui Dumnezeu, se lasă luminat de lumina lui Dumnezeu și călăuzit de Duhul Său. Un astfel de om va manifesta o inimă curată în viața practică. El va căuta binele pentru ceilalți. El va urma căi curate. El îi va conduce pe ceilalți în direcția corectă, adică către Tatăl lor ceresc. El se va separa interior (și exterior) de lume și de răutatea ei, pentru că numai astfel este capabil să se păstreze curat. O inimă curată are motive curate, care provin din lumina lui Dumnezeu. Așadar, nu te lași contaminat de răul, pe care îl vezi în cel care are nevoie de milă. Acest pericol apare mereu pentru noi. În schimb, verifici constant ceea ce faci, dacă acestea provin dintr-o inimă curată.

Cel care face aceasta primește o binecuvântare minunată: Îl va vedea pe Dumnezeu. Până în prezent, aceasta este încă o vedere spirituală. Dar și aceasta este deja ceva extraordinar. Căci cineva, care trăiește în curăție în prezența lui Dumnezeu, Îl vede pe Dumnezeu în acțiunile Sale. Pentru un credincios care nu este călăuzit de Duhul lui Dumnezeu și nu este conștient că se află înaintea lui Dumnezeu și că, prin urmare, trebuie să trăiască în curăție, Dumnezeu este departe. El nu are experiențe cu Tatăl său ceresc. Dar cine revelează natura lui Dumnezeu și astfel este părtaș la ea în viața practică, Îl cunoaște și Îl iubește pe Dumnezeu – și Îl vede. Atât de importantă este pentru Dumnezeu inima curată în viața ucenicilor Săi.

Interesant este că aici nu se vorbește despre „Tatăl”, așa cum Domnul Îl numește de obicei pe „Dumnezeu” în Predica de pe munte, ci despre Dumnezeu. Aceasta este o referire la sfințenia, atotputernicia și măreția Sa. Cine își păstrează inima curată, va experimenta în circumstanțele pământești cum marele Dumnezeu le schimbă. El creează căi de ieșire și Se revelează în dragostea și sfințenia Sa.

În desăvârșire, această fericire va deveni realitate atunci când Dumnezeu Își va ridica Împărăția în mod vizibil pe acest pământ. Cei cu inima curată primesc promisiunea că-L vor vedea pe

Dumnezeu – atunci în Persoana Domnului Isus, vizibil pe pământ. Ei vor sta înaintea Lui – ochi către ochi. Ei vor putea recunoaște măreția divină în ochii Lui plini de dragoste, într-un mod cum nu au mai făcut-o până atunci.

Versetul 9: Cei care fac pace

Matei 5.9: Ferice de cei care fac pace, pentru că ei vor fi chemați fii ai lui Dumnezeu.

În al șaptelea și ultimul pasaj al primei părți a fericirilor, făcătorii de pace primesc o binecuvântare deosebită. Acesta este, fără îndoială, un prim punct culminant. A practica mila înseamnă a te uni în mod conștient cu cineva care se află în nevoie. Inima curată este condiția fundamentală pentru ca noua viață să poată apărea. A fi făcător de pace necesită energie pozitivă constantă. La fel ca în primul grup de patru, ultima binecuvântare este asociată cu o activitate deosebită.

Aici nu este vorba despre a obține pacea cu Dumnezeu — aceasta este darul lui Dumnezeu pentru un păcătos care Îl acceptă pe Isus Hristos prin credință. Nici aici Domnul nu pune accentul pe savurarea păcii lui Dumnezeu, așa cum a cunoscut-o Hristos în viața Sa. Desigur, ambele sunt în cele din urmă condiții necesare pentru a fi un împăciuitor. Nu este vorba nici despre a înlătura lipsa de pace din această lume. Atunci, Predica de pe munte ar fi un program politic – dar, după cum am văzut, nu este deloc așa.

Nu, cel care dorește să facă pace trebuie să aibă o capacitate de judecare matură din punct de vedere spiritual. El nu trebuie să fie unul care caută să-și impună propria opinie. Are nevoie de multă înțelepciune pentru a folosi cuvântul potrivit în situația potrivită. Trebuie să fie animat de dragostea lui Dumnezeu. Trebuie să practice îndurarea față de cei care se ceartă. O astfel de persoană ar trebui, de asemenea, să medieze între frații certați între ei și surorile certate între ele. Dar scopul său nu trebuie să fie acela de a se pune pe sine în valoare – are nevoie de o inimă curată. Cât de binecuvântați sunt pașii unui împăciuitor! El este cunoscut ca unul care vindecă, care unește, care leagă, care conduce la Hristos. El face aceasta fără a încălca dreptatea practică.

A face pace într-o lume plină de neînțelegeri și între frați, care se ceartă mereu între ei, necesită renunțare de sine. În plus, este nevoie de multă răbdare, ascultare hotărâtă și multă rugăciune. Cine dorește să împace caractere opuse și părți aflate în conflict trebuie să găsească o cale prin care să-i aducă pe cei implicați în lumina lui Dumnezeu. Această lumină, pe de o parte, dezvăluie toate motivele și intențiile. Pe de altă parte, este atât de caldă încât ajunge la inimile oamenilor.

Dacă există cea mai mică posibilitate de a aduce pacea lui Dumnezeu într-o situație, atunci aceasta se realizează prin astfel de împăciuitori care acționează. Prin atitudinea lor spirituală, ei sunt capabili de a face aceasta. Dacă nu găsesc o cale pentru aceasta, ei așteaptă răspunsul lui Dumnezeu. Este o trăsătură minunată a ucenicilor să fie cunoscuți pentru faptul că lasă în urmă o urmă de pace. Cu regret, există și exact opusul. De aceea, să ne încurajăm reciproc să semănăm pace.

Cât de tragic este când nu suntem făcători de pace, ci suntem marcați de un spirit de partidă, care se întâlnește mereu printre credincioși. Cu regret, aceasta există și în lucrarea pentru Domnul (Filipeni 4.2). În schimb, ar trebui să ne străduim să semănăm pace oriunde avem ocazia în mediul nostru. Aceasta este valabil și în cazul când este vorba de necredincioși. În altă parte, Pavel ne îndeamnă „să trăim în pace cu toți oamenii” (compară cu Romani 12.18), un îndemn important și până astăzi.

Prima binecuvântare era foarte generală; era vorba despre apartenența la Împărăția cerurilor. Ultima binecuvântare din prima parte a fericirilor este, de asemenea, foarte generală: Cel care face pace va fi numit Fiul al lui Dumnezeu. Ce înseamnă asta? Poziția creștină, și anume de a fi „în Hristos” și „fii ai lui Dumnezeu” (Efeseni 1.5), nu era încă cunoscută la acel moment. De aceea, nu poate fi vorba despre asta.

Domnul Isus arată că făcătorul de pace va fi chemat „fiu al lui Dumnezeu”, deoarece el revelează trăsăturile lui Dumnezeu. Ca și în restul Predicii de pe munte, este vorba despre lucruri foarte practice. Un fiu seamănă cu tatăl său. Deci, în practică, suntem fiii ai lui Dumnezeu atunci când revelăm natura Sa. Dumnezeu face pace – și noi trebuie să facem la fel! Dumnezeu este milostiv – și noi trebuie să fim la fel. Dumnezeu este perfect curat – și noi trebuie să avem o inimă curată.

Expresia „fii ai lui Dumnezeu” nu are același înțeles în toate contextele. Aici, făcătorii de pace sunt imitatori ai lui Dumnezeu. De ce? Pentru că El însuși este un făcător de pace. De câte ori este El numit în Noul Testament Dumnezeul păcii (Romani 15.33; 16.20; 2 Corinteni 13.11; Filipeni 4.9; 1 Tesaloniceni 5.23; Evrei 13.20).

Versetul 10: Suferința pentru dreptate

Matei 5.10: Ferice de cei persecutați pentru dreptate, pentru că a lor este Împărăția cerurilor.

Într-un anumit sens, aceste două ultime fericiri reprezintă o dezvoltare a primelor șapte. Acum este vorba mai puțin de atitudinea și caracterul ucenicilor. Domnul vorbește mai degrabă despre *consecințele* acestei atitudini și ale acestui caracter. Ar trebui să știm că un comportament credincios are consecințe. Nu de puține ori, aceste consecințe sunt însoțite de suferință. Căci lumea păcatului și a păcătoșilor, care ne înconjoară, este complet opusă unei astfel de atitudini spirituale.

Viața în dreptate practică are mai multe caracteristici: ești smerit și te întristezi din cauza stării morale a creștinilor credincioși și a societății în general. În același timp, se poartă cu blândețe față de ceilalți și se flămânzește după dreptate. Această dreptate nu înseamnă doar să dai fiecăruia ceea ce i se cuvine. Dreptatea practică înseamnă să trăiești după Cuvântul lui Dumnezeu și după gândurile lui Dumnezeu. Aceasta include și iubirea de adevăr, sinceritatea, fidelitatea și respectul față de semenii.²

Ce se întâmplă dacă nu participi la o acțiune propusă de alții, deoarece Cuvântul lui Dumnezeu o interzice? Dacă faci asta, vei fi persecutat de o lume care trăiește în nedreptate. Așa s-a întâmplat și în vremea lui Isus, când El și ucenicii Săi au fost respinși de iudeii necredincioși. Parțial, vedem acest principiu deja în Israel în vremea împăraților, când profeții erau persecutați pentru că, din motive de dreptate, îi avertizau pe împărați, precum pe Ioas. De aceasta va avea parte și astăzi oricine iubește adevărul și respinge minciuna. Cine trăiește în mod practic drept,

² În domeniul profesional, „exemplul secretarei” s-a impus aici. O secretară credincioasă nu va minți și nu va spune că șeful ei este absent, dacă acesta i-a cerut să spună așa, deși acesta se află la birou. Dar există mult mai multe exemple:

- un agent de vânzări care, la cerere, nu ascunde punctele slabe ale produsului său, ci rămâne sincer;
- un controlor, care nu falsifică bilanțul, deși este o practică obișnuită;
- un responsabil de comunicare, care rămâne fidel adevărului, chiar dacă acesta este problematic;
- un operator de mașini, care recunoaște că a reglat greșit mașina.

A duce o viață în conformitate cu principiile dreptății practice înseamnă a fi dispus să accepți dezavantajele și suferințele care decurg din acest comportament.

este adesea atacat de necredincioși. Astăzi, cuvântul cheie este „toleranță”, dar vai de cel care trăiește consecvent și numește binele bun și răul rău. Atunci nu mai rămâne prea mult din această toleranță.

Din partea celor care se numesc ucenici (sau astăzi creștini), dar care, în realitate, nu au o viață din Dumnezeu, vrăjmășia poate fi uneori și mai mare. Tocmai ei sunt atacați în interiorul lor de un mod de viață drept. De aceea îi condamnă și îi persecută pe adevărații ucenici. Acest fapt nu ar trebui să ne surprindă, pentru că Domnul Isus ne-a prezis: „Dacă M-au persecutat pe Mine, și pe voi vă vor persecuta” (Ioan 15.20).

Pentru ucenici este important să nu se uite atât de mult la oamenii care îi persecută, ci la cauza persecuției. Dacă aceasta provine din ascultarea de voia lui Dumnezeu și din frica de păcat, atunci este un scop demn de urmărit. Atunci astfel de persecuții sunt cu adevărat suferințe pentru dreptate. Dar dacă se întâmplă din cauza propriilor păcate, trebuie să ne amintim cuvintele din 1 Petru 4.15,16: „În adevăr, nici unul dintre voi să nu sufere ca ucigaș sau ca hoț sau ca răufăcător sau ca unul care se amestecă în treburile altora; dar dacă cineva suferă ca și creștin, să nu se rușineze, ci să-L glorifice pe Dumnezeu în numele acesta”.

Ca și în prima fericire, cel care biruie persecuțiile pentru dreptate primește promisiunea că va intra în Împărăția cerurilor. Această Împărăție are loc doar pentru oamenii care trăiesc în dreptate.

Versetele 11-12: Suferința pentru Numele lui Isus

Matei 5.11,12: Fericiți sunteți voi când vă vor defăima și vă vor persecuta și, mințind, vor spune împotriva voastră orice lucru rău, din cauza Mea. Bucurați-vă și veseliți-vă, pentru că răsplata voastră este mare în ceruri; pentru că așa i-au persecutat pe profeții care au fost mai înainte de voi.

Ultima fericire reprezintă punctul culminant al acestor douăsprezece versete. Desigur, este impresionant când cineva trebuie să sufere din cauza vieții sale drepte. În aceste două versete finale nu este vorba însă doar de fapte drepte. Aici este vorba despre o *Persoană*, despre Isus Hristos Însuși. De aceea, Domnul nu mai vorbește la persoana a treia „Fericiți cei batjocoriți și persecutați ...”, ci se adresează direct ucenicilor săi credincioși: „Fericiți sunteți voi ...”! Ce relație profundă se exprimă aici!

Dacă rămâi alături de Domnul Isus și mărturisești că ești de partea Lui, dacă Îl iubești într-o lume care Îl urăște, vei fi batjocorit și persecutat. Aici nu mai este vorba doar de o conduită dreaptă și comportament drept, ci de o *Persoană*. Este vorba de a te alătura public acestei Persoane, care a fost și este respinsă de această lume. Dacă practici milostenia în această lume a răutății, vei fi ocărât.

Respingerea Domnului Isus și, prin urmare, persecuția sau batjocorirea noastră devin cele mai evidente atunci când spunem pur și simplu că Isus este Fiul lui Dumnezeu. Atunci vei fi respins de lumea musulmană și iudaică, de lumea budistă și hindusă. Ca să nu mai vorbim de ateii și de cei care resping orice angajament religios. Dar chiar și în creștinătatea necredincioasă întâmpinăm împotrivire. Pentru că chiar și acolo Divinitatea Lui este călcată în picioare! Toleranța pretinsă se transformă în intoleranță.

Și la Petru găsim cele două gânduri ale suferinței pentru dreptate și pentru Numele Lui:

- „Dar chiar dacă ați suferi pentru dreptate, ferice de voi!” (1 Petru 3.14). Petru învățase de la Stăpânul său. El a putut transmite acest mesaj mai departe. „Pentru că, dacă aceasta este voia lui Dumnezeu, mai bine să suferiți făcând binele, decât făcând răul” (1 Petru

3.17). În suferința pentru dreptate este vorba în special despre conștiința mea ca și credincios. Aici sunt provocat ca individ.

- „Dacă sunteți batjocoriți pentru Numele lui Hristos, ferice de voi, pentru că Duhul gloriei și al lui Dumnezeu Se odihnește peste voi” (1 Petru 4.14). Cine suferă pentru Numele lui Isus este fericit, complet fericit. El este înnobilit, știind că Duhul gloriei – care nu este altul decât Duhul Sfânt – se odihnește asupra lui. Ce privilegiu!

Deoarece este atât de important să faci dreptate, Domnul nu a vrut să se limiteze la a o prezenta. Vechiul Testament este plin de această trăsătură importantă. Dar Emanuel devenit Om arată că există o cale mai înaltă, ceva care depășește realizarea dreptății și este și mai puternic: harul.

Suferințele pentru Domnul Isus sunt și mai înalte decât cele pe care le experimentăm pentru dreptate. Ele pot fi acceptate numai în conștientizarea harului divin. Acest har – personificat ca dar al lui Dumnezeu – nu se mulțumește să îndeplinească „în trecut” o datorie impusă, deoarece o datorie este, în cele din urmă, o cerință minimă. Harul, însă, Îl glorifică pe Dumnezeu în *toate*, chiar și în suferință. De fapt, nimic nu este mai potrivit pentru a ne face să îndeplinim o datorie din inimă decât conștientizarea harului și principiul lui (compară cu Romani 8.4).

Ce anume face ca cineva să fie capabil nu doar să facă ceea ce este corect, ci să facă tot ceea ce Îl glorifică pe acest Om minunat, pe Domnul Isus? Cum reușești să înduri chiar și suferințe pentru El? Numai conștientizarea harului poate face aceasta. Acest har mi-a dăruit o viață nouă mie, care eram pierdut. Și acest har mă leagă de Mântuitorul meu, cu Domnul meu. De aceea, un adevărat ucenic este gata să sufere pentru El.

În acest sens, acest verset este un prim punct culminant în această secțiune, deoarece nu cel care face sau este ceva este lăudat ca fiind fericit. Domnul îi numește fericiți pur și simplu pe cei care suferă, și anume pentru Hristos. Nu faptele lor, ci ei înșiși ca persoane sunt de mare preț pentru El.

După învierea Domnului, ucenicii au considerat astfel de suferințe pentru El ca pe o parte fericită. Mântuitorul lor îndurase aceste suferințe nespuse de mari. Când, după a doua arestare și eliberare miraculoasă, au fost din nou hărțuiți și în cele din urmă chiar bătuți, au părăsit sinedriul plini de bucurie. Care era motivul? Erau conștienți că fuseseră considerați demni să sufere ocări pentru Numele lui Hristos (Faptele apostolilor 5.41). Și cel născut orb era – spre deosebire de părinții săi – gata să suporte ocări, persecuții și minciuni pentru Hristos și pentru lucrarea Sa asupra lui. Conducătorii religioși ai poporului îl disprețuiau, astfel încât el a trebuit să sufere pentru că s-a alăturat lui Isus (compară cu Ioan 9.22-29). Răsplata lui a fost mare: Domnul Isus Însuși i s-a revelat într-un mod minunat (Ioan 9.35 și versetele următoare).

Să ne gândim cât de mult a suferit El pentru noi. Nu vrem oare să fim gata să ne punem de partea Lui? Dacă facem aceasta, vom experimenta că „tot răul este spus în mod mincinos împotriva noastră”, da, că ni se servesc minciuni pentru a ne face rău. Dar acest fapt poate să se transforme în bucurie pentru noi, chiar într-o bucurie mare, pentru că știm că va veni o zi în care vom fi răsplățiți. Mai mult, există și o încununare: Pentru prima dată ucenicii sunt asociați cu cerul. Și, în plus, acolo există o mare răsplată. Pentru că Stăpânul știe cât de greu este să fii de partea Lui. De aceea, El răsplătește din belșug!

Aceasta ar trebui să ne stimuleze să perseverăm în suferință, pentru că și Hristos a îndurat crucea pentru bucuria pusă înaintea Lui (Evrei 12.2) – și această bucurie este de natură cerească!

Ucenicul care suferă este legat cu sediul guvernului Împărăției – cu cerul. El nu primește doar guvernarea lui Dumnezeu pe acest pământ ca răsplată. Harul îl scoate din scena pământescă, pentru ca el să poată fi legat de Domnul în cer.

Vedem astfel încă o dată în mod clar în aceste versete că principiile Împărăției dezvoltate în Predica de pe munte presupun respingerea Împăratului. Dacă Stăpânul a fost respins, atunci și ucenicul Său va fi respins. Cu toate acestea, ucenicul are o speranță. Dar aceasta nu mai este de natură pământească, ci cerească. Nu există răsplătă doar pe pământ, ci chiar și în cer.

În cele din urmă, Domnul Isus clarifică: Credințioșia a fost „răsplătită” în toate timpurile cu suferințe și persecuții. Profetilor nu le-a fost mai bine. Nici Mântuitorului nostru. Nici apostolilor Săi. De aceea, astăzi putem să ne alăturăm celor care au avut încredere în Domnul chiar și în suferință. Aici suntem în bună companie. Nu ne înobilează aceasta suferințele?

Hristos, modelul desăvârșit

La sfârșitul acestei prime părți a Predicii de pe munte, aș dori să arăt că Domnul Isus a realizat cu desăvârșire cele nouă caracteristici ale fericirilor.

- 1) *Sărac în duh*: „Hristos Isus, ... S-a golit pe Sine Însuși” (Filipeni 2.6). „Pentru că Eu sunt blând și smerit cu inima” (Matei 11.29).
- 2) *Cei care plâng*: „Și, când S-a apropiat, văzând cetatea, a plâns pentru ea, spunând: «Dacă ai fi cunoscut și tu, măcar în această zi a ta, cele care sunt spre pacea ta! Dar acum sunt ascunse de ochii tăi.»” (Luca 19.41,42). Și nu a plâns oare Hristos și la mormântul lui Lazăr, mai întâi din cauza consecințelor păcatului, apoi din compasiune pentru Maria și Marta (Ioan 11)?
- 3) *Cel blând*: „Învățați de la Mine, pentru că Eu sunt blând și smerit cu inima” (Matei 11.28). „Nu va striga, nici nu-Și va ridica glasul, nici nu-l va face să se audă pe stradă. Nu va rupe trestia frântă și nu va stinge mucul care fumegă” (Isaia 42.2,3).
- 4) *Flămânzii după dreptate*: „Este desfătarea mea, Dumnezeuul meu, să fac plăcerea Ta, și legea Ta este înăuntrul inimii mele”. Am vestit dreptatea în adunarea cea mare; iată, nu mi-am oprit buzele, Doamne, Tu o știi. N-am ascuns dreptatea Ta în inima mea, am vorbit despre credințioșia Ta și despre mântuirea Ta; n-am ascuns bunătatea Ta și adevărul Tău adunării celei mari.” (Psalmul 40.8-10). Ne gândim și la cuvintele Domnului: „Mâncarea mea este să fac voia Celui care M-a trimis și să împlinesc lucrarea Lui” (Ioan 4.34).
- 5) *Milă*: În mod alegoric, găsim mila Domnului: „Dar un samaritean care călătorea i s-a făcut milă” (Luca 10.33,35). Și apoi vedem mereu cum El Se smerea: Domnul Isus a mâncat cu păcătoșii și vameșii (Matei 9.10).
- 6) *Inima curată*: Inima curată a lui Isus a devenit vizibilă prin această minune a lui Dumnezeu săvârșită în public: „Și hainele Lui au devenit strălucitoare, foarte albe, așa cum niciun înălbitor de pe pământ nu poate înălbi” (Marcu 9.3). „Tu mi-ai cercetat inima, m-ai cercetat noaptea, m-ai încercat în cuptor, n-ai găsit nimic; gândul meu nu este altfel decât cuvântul meu.” (Psalmul 17.3).
- 7) *Făcător de pace*: „Pentru că El este pacea noastră, care din cei doi a făcut unul și a surpat zidul din mijloc al îngrădirii, după ce a desființat în carnea Sa vrăjmășia, legea poruncilor cuprinsă în rânduieli, pentru ca pe cei doi să-i creeze în Sine într-un singur om nou, făcând pace” (Efeseni 2.14,15). „Ce frumoase sunt pe munți picioarele celui care aduce vești bune, care vestește pacea, care aduce vestea bună, care vestește salvarea” (Isaia 52.7).

- 8) *Suferință pentru dreptate:* „Lumea nu vă poate urî pe voi; dar pe Mine Mă urăște, pentru că Eu mărturisesc despre ea că lucrările ei sunt rele” (Ioan 7.7). „Eu pentru aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc pentru adevăr ... Toți deci au strigat din nou, spunând: «Nu pe Acesta, ci pe Baraba!»” (Ioan 18.37,40). „Și cei care răsplătesc cu rău pentru bine îmi sunt adversari, pentru că eu urmăresc ce este bine” (Psalmul 38.20).
- 9) *Suferința pentru Numele Său:* Hristos a suferit pentru Tatăl său: „Isus le-a răspuns: «Multe lucrări bune v-am arătat de la Tatăl Meu; pentru care din aceste lucrări Mă ucideți cu pietre?»” (Ioan 10.32). „Cine Mă urăște pe Mine, Îl urăște și pe Tatăl Meu. Dacă n-aș fi făcut între ei lucrări pe care nimeni altul nu le-a făcut, nu ar avea păcat; dar acum M-au și văzut și M-au urât, și pe Mine și pe Tatăl Meu.” (Ioan 15.23-24).

Vedem că, pentru a realiza aceste fericiri, nu trebuie să facem altceva decât să-L studiem pe Hristos în Cuvântul lui Dumnezeu. El este întruchiparea a ceea ce El le prezintă aici ucenicilor Săi. Lui îi revine toată închinarea!

Fără a intra în detalii cu privire la acest punct, merită să comparăm profețiile Vechiului Testament referitoare la viitorul rămășiței lui Iuda cu aceste fericiri. Au fost citate câteva referințe izolate. Se pot găsi versete biblice în Vechiul Testament pentru fiecare punct, care arată că această rămășiță va realiza aceste atitudini „fericite”. De aceea, ei vor moșteni Împărăția și vor fi binecuvântați de Dumnezeu în Împărăția de 1000 de ani.

2. Poziția și sarcinile ucenicilor în Împărăție: sare, lumină (versetele 13-16)

În următoarele patru versete, cele două teme centrale ale primelor 12 versete sunt reluate sub un nou cuvânt cheie. Dreptatea practică (1) și revelarea naturii lui Dumnezeu (2) devin acum o sarcină pentru ucenici, și anume ca „sarea pământului” (1) și „lumina lumii” (2).

Domnul Isus face distincție între pământ și lume. În acest moment, sunt relevante în special următoarele două comparații:

- a) Pământul ca denumire pentru domeniul în care Dumnezeu acționează, în care S-a manifestat în mod deosebit și cu care are o relație deosebită. Acesta era atunci Israel (compară cu Matei 2.6; 5.5; Apocalipsa 13.11) și astăzi este creștinătatea. Tocmai acesta va deveni scena celei mai mari apostazii de la Dumnezeu! „Lumea” este, dimpotrivă, o denumire pentru domeniul care se trăiește fără Dumnezeu și în contradicție cu El. Aceasta este lumea păgână (compară cu Marcu 16.15; Luca 12.30).
- b) În afară de aceasta, în Scriptură găsim și o a doua distincție între pământ și lume. „Pământul” se referă la relațiile pământești, în care se află necredincioșii și credincioșii (căsătorie, familie, abilități, posesiuni, relații de muncă, relații de vecinătate etc.). Aceste relații și caracteristici aparțin pământului. În cer ele nu au nicio valoare și nici nu aparțin sistemului lumii. Aceste relații sunt însoțite de privilegii și îndatoriri (compară cu Coloseni 3.2). Mai presus de toate, nu trebuie să ne bazăm pe aceste daruri pământești, ci să le folosim pentru a-L glorifica pe Dumnezeu. În contrast cu acestea, lumea există ca un sistem care este condus de căpetenia acestei lumi, satan (compară cu Ioan 12.31). Este vorba, așadar, de un sistem rău, despre care citim că, deși credincioșii trăiesc în această lume, ei nu sunt din această lume (Ioan 17.14-16).

În afară de aceasta, mai există și perechea de noțiuni sare și lumină. Sarea acționează în interior și conservă, lumina acționează din exterior și schimbă, așa cum vom vedea în detaliu. Sarea nu

poate face curate lucrurile necurate – ea poate păstra ceea ce este curat. Lumina, pe de altă parte, nu păstrează simplu ceea ce este bun, ci este o forță activă care alungă întunericul. Deși și creștinul credincios, ca om, are relații pământești și, în acest sens, este din lume, acest fapt nu se aplică relației sale cu lumea. Nu poți străluci ca o lumină dintr-un loc înalt *în* lume dacă ești *din* lume. Lumina trebuie să fie separată de lume. Domnul Isus spune că ai Săi nu sunt din această lume (Ioan 17.16). Ambele activități – sarea și lumina – pot fi îndeplinite numai de ucenici: „voi” este subliniat în ambele cazuri. Căci numai cel care Îl urmează pe Învățător și a învățat de la El poate conserva și schimba.

Versetul 13: Sarea pământului

Matei 5.13: Voi sunteți sarea pământului; dar, dacă sarea își pierde gustul, cu ce va fi sărată? Nu mai este bună de nimic, decât să fie aruncată afară și să fie călcată în picioare de oameni.

Modul în care Domnul Isus vorbește despre sare și, în versetele următoare, despre lumină, nu este în primul rând o muștrare, ci o constatare, deoarece adevărații ucenici sunt sare și lumină prin natura lor divină și pot astfel, chiar și fără cuvinte, să-și exercite influența ca sare și lumină asupra acestei lumi. Cu toate acestea, explicațiile ulterioare arată clar că această poziție implică o misiune.

Sarea era folosită în acea vreme în special pentru conservarea cărnii (sărare) și a alimentelor. Sarea este singurul aliment care nu poate fi sărat, deoarece conține chiar elementul de conservare. Când această putere de conservare se pierde, ea nu poate fi înlocuită. Sarea poate fi doar aruncată. În Orient, sarea era aruncată parțial și pe drumuri, când nu mai avea putere, deoarece mineralele fuseseră spălate. Se presupune că la aceasta se referă Domnul când vorbește despre călcatul în picioare al sării (și anume pe drumuri).³

Dumnezeu a poruncit să se pună sare și la jertfa de mâncare (Leviticul 2.13). Acest fapt nu este întâmplător, deoarece această jertfă vorbește despre viața Domnului. Deși nu putem imita lucrarea Sa pe cruce – jertfele sângeroase –, El este totuși un model pentru noi în viața Sa. Exact aceasta se aplică aici la ucenici, în ceea ce privește sarea. Curăția și prevenirea alterării trebuie să caracterizeze pe ucenici.

Sarea este, de asemenea, un semn al legământului lui Dumnezeu cu poporul Său (Leviticul 2.13; Numeri 18.19). În Israel, zona în care Dumnezeu S-a revelat într-un mod deosebit, sarcina ucenicilor era să păstreze legământul dat de Dumnezeu. Prin comportamentul lor, ei trebuiau să se asigure că acest legământ nu va fi uitat. Ei trebuiau să urmeze poruncile lui Dumnezeu în modul lor de viață. Dacă nu ar fi făcut aceasta și ca sare ar fi devenit fără putere, cum ar mai fi putut exista păstrarea legământului Domnului? Dacă chiar și cei care mărturiseau că sunt ucenici ai Dumnezeului lui Israel ar fi eșuat, atunci totul ar fi fost pierdut. Da, ei ar fi fost deosebit de vinovați, deoarece ar fi abuzat de înțelegerea dată lor de Dumnezeu. Ca ucenici, ei aveau o înțelegere mai mare și, prin urmare, o responsabilitate mai mare. Dacă nu și-ar fi îndeplinit această responsabilitate, ar fi trebuit să fie aruncați afară și călcați în picioare de oameni.

³ În Palestina, sarea din Marea Moartă era probabil cea mai accesibilă. Ea are (în masa sa uscată) următoarea compoziție:

- 50,8 % clorură de magneziu
- 30,4 % clorură de sodiu
- 14,4 % clorură de calciu și
- 4,4 % clorură de potasiu (Sursa: Wikipedia).

Aruncați afară!

Cine din Israel pretindea că are o înțelegere deosebită a gândurilor lui Dumnezeu? Fariseii, saducheii și cărturarii. Prin comportamentul lor, însă, ei au dovedit că Îl disprețuiau pe Dumnezeu legământului. Cea mai mare dovadă a acestui fapt o găsim în respingerea Împăratului dat de Dumnezeu, Domnul Isus. Nu le-a rămas decât să fie aruncați afară și călcați în picioare de oameni. Nu este exact ceea ce li s-a întâmplat prin distrugerea Ierusalimului? Matei 8.12 subliniază această idee: „Iar fiii Împărăției vor fi aruncați în întunericul de afară; acolo vor fi plânsul și scrâșnirea dinților.” Acești conducători sunt astfel un exemplu proeminent al sării care este aruncată și călcată în picioare de oameni. Și odată cu ei, întregul popor a fost aruncat, respins, după cum ne spune apostolul Pavel (Romani 11.15).

Cu toate acestea, ar fi complet greșit să *echivalăm* sarea fără putere cu conducătorii poporului Israel din acea vreme. Atunci am lipsi acest verset de puterea sa. Domnul Isus le spune ucenicilor Săi: „Voi...”. El Se adresează astfel fiecărui ucenic, fiecăruia care mărturisește că Îl urmează, chiar dacă este doar cu numele. Și fiecare, care se îndepărtează în interiorul său de Domnul, este ca sarea fără putere. Așa cum învățăm din Matei 13, este vorba de un număr tot mai mare de creștini care „au o formă de evlavie, dar tăgăduindu-i puterea” (2 Timotei 3.1-5).

Este deosebit de grav faptul că Domnul nu vorbește aici despre pocăință și restaurare. Din alte pasaje știm că pocăința personală este posibilă dacă ucenicul permite harului lui Dumnezeu să lucreze în inima sa. Dar evoluția generală ar corespunde exact acestui verset și în ucenicia generală, astăzi în creștinătate. „Nu mai este bună de nimic, decât să fie aruncată afară și călcată în picioare de oameni.”

Principiul de a fi sarea pământului nu se aplica doar ucenicilor din timpul lui Isus. El este valabil și pentru ucenicii care trăiesc astăzi. Noi trebuie să ascultăm de Cuvântul lui Dumnezeu în domeniul în care El ne-a acordat privilegii speciale. Cine, dacă nu noi, este responsabil să păstreze ceva din ceea ce a dat Dumnezeu? Ca sare a pământului, trebuie să practicăm dreptatea, să rămânem fideli învățăturii curate și să realizăm gândurile divine referitoare la oameni. Da, trebuie să păstrăm tot ceea ce Dumnezeu a dat și a dorit pentru acest pământ. Mai exact, aici se spune că facem exact aceasta pentru că noi suntem această sare.

În ceea ce privește conducătorii poporului Israel, ei au realizat din ce în ce mai mult că Domnul Isus vorbea despre ei când proclama pilde despre starea morală rea din Israel (compară cu Matei 16.1-4; 21.45). Ei știau că El era trimisul lui Dumnezeu și că era pe cale să-Și întemeieze moștenirea, Împărăția Sa, aici pe pământ. Cuvintele și învățăturile Domnului le-au arătat clar că El nu dorea să aibă părtașie cu ei, astfel încât ei ar fi fost excluși. Pentru a scăpa de acest destin, conducătorii poporului Israel au conceput un plan: ei gândeau că pot zădărnici respingerea lor și pretențiile Lui, alungându-L pe Fiul lui Dumnezeu, purtătorul promisiunilor și pecetea lui Dumnezeu, din via lui Israel (Matei 21.39). Astfel, ei credeau că pot să-L reducă la tăcere pe Dumnezeu.

Știm că au obținut exact opusul. Cu toate acestea, ne înduioșează faptul că tocmai El, singurul care era în mod desăvârșit sarea lui Dumnezeu pe acest pământ, S-a lăsat de bunăvoie alungat de ei, și asta pentru noi. Și pentru viitorul popor al lui Israel, ca să poată primi mântuirea pe baza lucrării Sale de răscumpărare (Matei 1.21; 26.28). Cât de mare era răutatea acestor oameni, care L-au respins și L-au alungat din vie.

Sarea în circumstanțele pământești

Mai este încă un aspect, pe care ar trebui să-l luăm în considerare în legătură cu acest verset. Până în ziua de azi încă există căsătoria, familia, profesia, contactele sociale și, nu în ultimul

rând, creația care ne înconjoară. Acestea sunt circumstanțele și relațiile noastre pământești. Aici ar trebui să fim activi ca sare. Pavel ne îndeamnă: „Cuvântul vostru să fie întotdeauna în har, dres cu sare, ca să știți cum trebuie să răspundeți fiecăruia” (Coloseni 4.6).

A fi sare nu se referă doar la cuvintele noastre, ci la întreaga noastră viață. După cum am văzut deja, sarea este aici o imagine a puterii conservatoare a lui Dumnezeu, care trebuie să fie activă în noi. Într-o societate în care valorile creștine și biblice sunt din ce în ce mai degradate și distruse, ucenicii pot avea un efect conservator. Când ei arată că o căsătorie condusă după principiile biblice înseamnă fericire adevărată, exemplul lor are un efect asupra celorlalți. Ei devin un exemplu demn de urmat. O familie, al cărei centru este Dumnezeu Însuși, radiază fericire și pace și îi ajută pe cei care văd aceasta să se comporte la fel. Dacă un angajat nu devine răzbunător nici măcar în vremuri dificile, el contribuie la pacea în firmă. Colegii sunt motivați să se comporte în mod similar. Dacă un elev nu copiază nici măcar la lucrările dificile din clasă, poate să-i stimuleze pe ceilalți să fie și ei sinceri în această relație. Dacă ajuți vecinul chiar și într-o societate plină de egoism, îi motivezi pe ceilalți să nu pună presiune pe această relație pământească. Astfel, relațiile pământești sunt modelate și păstrate în spiritul lui Dumnezeu. Exercițăm o influență pozitivă prin cuvinte și fapte. În același timp, devenim exemple demne de urmat.

Dar ce se întâmplă dacă ucenicii au certuri conjugale în fața ochilor și urechilor lumii, ba chiar se separă și divorțează? Ce se întâmplă dacă părinții nu mai întrețin relații cu copiii lor și copiii nu au încredere în părinții lor? Ce se întâmplă dacă pentru un creștin credincios, care ar trebui să-L aibă pe Hristos în inimă, nimic nu este mai important decât cariera sa? Dacă creștinii se fac remarcați prin înșelăciune? Dacă suntem cunoscuți în vecinătate ca fiind critici și cârcotași? Atunci am devenit ucenici slabi și inutili. Atunci, prin comportamentul nostru, putem chiar provoca daune! Atunci vom fi, într-un fel, călcați în picioare de oamenii care ne disprețuiesc din această cauză. Totuși, aceasta ar fi – sau, cu regret, trebuie să spunem că este? – o mărturie tristă pentru cei care mărturisesc de formă Numele lui Isus Hristos. Dacă dreptatea practică nu este o parte reală a vieții noastre, ci doar o mărturisire, Domnul nu ne mai poate folosi ca ucenici aici pe pământ. Dar cine altcineva decât cei cărora le-au fost încredințate principiile divine ar putea fi cu adevărat sarea pământului?

Versetul 14-16: Lumina lumii

Matei 5.14-16: Voi sunteți lumina lumii; o cetate așezată pe vârful unui munte nu poate fi ascunsă; nici nu se aprinde o lumină și se pune sub baniță, ci în sfeșnic, și luminează pentru toți cei care sunt în casă. Astfel să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă lucrările voastre cele bune și să-L glorifice pe Tatăl vostru care este în ceruri.

Domnul nu se oprește la relațiile care au de-a face cu pământul și la sarea care conservă. El vorbește acum despre credincios ca fiind lumina lumii. Aceste învățături ne arată că trebuie să revelăm natura lui Dumnezeu în această lume. Căci El este Lumina (compară cu 1 Ioan 1.5) – așa și noi trebuie să luminăm (compară cu Filipeni 2.15).

Lumina în Israel

Pentru ucenicii de atunci, era vorba în primul rând de a străluci ca lumină a lui Dumnezeu într-o lume păgână. În Israel domnea Cezarul roman și un împărat numit de acesta, Irod. Israel era înconjurat de națiuni care îl priveau ca pe o cetate așezată pe un munte. Ierusalimul nu se află în centrul atenției doar în ultimii 60 de ani! Nu, întotdeauna Israel nu a fost „ascuns”. Acțiunile și valorile sale erau observate direct. Astfel trebuia să se răspândească lumina, nu întunericul.

Însușirile ucenicilor (Matei 5)

Cetățile, care erau construite pe atunci în Israel pe un munte, stăteau pe fundații de calcar alb. Astfel, erau vizibile de la distanță doar datorită culorii și înălțimii lor în lumina strălucitoare a soarelui. Noaptea ardeau lumini, astfel încât nu puteau fi trecute cu vederea nici în întuneric.

Poate că Domnul se gândește aici și la cetățile de refugiu, dintre care cel puțin cinci, probabil toate șase, se aflau pe un munte. Acest lucru este atestat chiar de numele lor (compară cu Iosua 20). Este cunoscut că aceste cetăți erau iluminate noaptea, chiar și străzile principale care duceau la ele. Poporul voia să se asigure că cineva, care omorâse din greșeală un alt israelit, putea găsi aceste cetăți la timp (pentru semnificație, compară cu Numeri 35). Lumina era esențială pentru a nu se rătăci.

Ucenicii erau lumină. În Matei 5, lumina reprezintă faptul că cineva are o relație vie, zilnică și intensă cu Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu este lumină, noi putem străluci ca lumini numai dacă trăim în comuniune practică cu El. Dar era esențial ca această lumină să fie și văzută. Aceasta este o referire la mărturia vizibilă, pe care ucenicii o dau prin viața lor dedicată lui Dumnezeu în dreptate practică și motivați de dragostea divină.

În Biblie, lumina este însă și un termen folosit în mod repetat pentru ceea ce a revelat Dumnezeu. Dumnezeu a revelat multe poporului Israel. El S-a făcut cunoscut poporului ca Yahve, DOMNUL oștirilor, ca Cel Preaînalt. El comunicase poporului etica divină prin intermediul unei colecții extinse de legi – nu doar prin așa-numitele zece porunci. El trimisese în repetate rânduri profeți, care îndrumau poporul pe căile lui Dumnezeu. Această lumină, pe care o cunoșteau și o dețineau, trebuia să fie răspândită de ucenici în exterior.

Desigur, această idee merge mai departe. Pentru că Domnul îi vede pe toți ucenicii adevărați. Ucenicii lui Hristos *erau* lumini – nu li se cere să fie așa. Așadar, ei trebuiau să se asigure că această lumină nu va fi întunecată de eșecuri morale și alte obstacole.

Sfeșnicul și banița

Domnul Isus subliniază această idee, dând exemplul sfeșnicului și al baniței. Sfeșnicul are rolul de a lumina. Ucenicii cunoșteau lămpile cu untdelemn din acea vreme, la care lumina deja slabă s-ar fi stins dacă ar fi fost pusă sub o baniță. Atunci nu s-ar mai fi putut vedea nimic. Banița era un vas de măsurat, cu care se măsurau cerealele. Dacă se acoperea o lampă, se abuza de baniță și se împiedica în același timp lumina să strălucească.⁴ Așadar, trebuia evitat cu orice preț ca lumina lui Dumnezeu, care trebuia să strălucească prin ucenici, să fie întunecată și chiar stinsă. Acest fapt se întâmplă prin comportamentul nebiblic în viața ucenicilor.

Matei vorbește, de altfel, doar despre acest vas, banița. Marcu (capitolul 4.21) și Luca (capitolul 8.16) fac și distincția între baniță și pat. Spre deosebire de Matei, ei disting diferite domenii în care lumina poate fi întunecată: Banița era un vas cu care se măsurau, de exemplu, cerealele. Ea pare a fi o referire la agitație, acționism, muncă umană și profesie. Printr-o orientare greșită a vieții în aceste domenii, întunecăm lumina Cuvântului lui Dumnezeu, care ar trebui să strălucească în această lume. Patul, pe de altă parte, îl folosim pentru a dormi. Este un simbol al confortului și al relațiilor conjugale. Dacă ne comportăm nebiblic în aceste domenii ale vieții, de exemplu prin certuri constante sau chiar divorț, nu mai suntem în măsură să lăsăm lumina divină să strălucească în această lume.

Matei însă nu face această distincție. Vrea el să sublinieze doar agitația ca domeniu în care există un pericol pentru un ucenic? De fapt, fariseii nu erau atât de expuși pericolului de a fi

⁴ Se pare că, în trecut, banița era răsturnată la nevoie pentru a fi folosită ca suport pentru lampă, dar nu pentru a ascunde lumina.

pasivi și leneși. În general, ei erau foarte harnici și activi. Dar mi se pare că Domnul vrea ca în Evanghelia noastră să înțelegem banița pur și simplu ca o referire la un vas. În Biblie, oamenii sunt comparați cu vase (compară cu 2 Corinteni 4.7). Prin urmare, în Evanghelia după Matei este vorba poate în special despre faptul că un ucenic poate împiedica lumina lui Dumnezeu prin comportamentul lui și viața sa personală. De fapt, el ar trebui să lase lumina să strălucească în lume. Poate suna banal, dar trebuie să ne amintim mereu: Dacă ne trăim viața pământească într-un mod care nu este potrivit lui Dumnezeu, lumina nu mai poate străluci (suficient) – este întunecată. Și nu ne mai îndeplinim misiunea de ucenici.

Expresia „lume” din versetul 14 se referă, pe lângă domeniul lumii păgâne, și la sistemul rău al lui satan de pe acest pământ. În lume nu există decât întuneric, care este întruchiparea necunoașterii lui Dumnezeu. Cine trăiește în întuneric nu-L cunoaște pe Dumnezeu și nu are nicio relație cu El.

„Lumea” este adesea asociată cu anumite locuri de pe acest pământ. Ne gândim poate la discotecă, teatre, cinematografe, cartiere ale plăcerilor și altele asemenea. Dar și prin exercitarea anumitor profesii se ajunge în comuniune cu „lumea”, de exemplu, dacă se lucrează în domeniul alcoolului, jocurilor de noroc, politiciii sau speculațiilor. În prezent, „activități” precum navigarea pe internet, piața cărților, revistele și televiziunea etc. fac parte din „lume”. Nu trebuie însă să trecem cu vederea atitudini și stări interioare precum voința proprie, aroganța, mândria, obsesia puterii, ambiția profesională, lăcomia, obsesia frumuseții, invidia etc. Toate domeniile vieții noastre pot fi afectate de acestea: viața privată și publică, căsătoria și viața de familie, precum și viața profesională și de adunare.

În termeni generali, lumea este acolo unde întunericul este predominant. Avem tendința de a limita aceasta doar la morală. Dar există și lumea culturală (muzică, artă, literatură, teatru, film etc.), lumea religioasă (teologia modernă, legalismul, învățăturile false etc.) și, bineînțeles, lumea politică. Este vorba despre domeniul fie el definit moral sau local, în care satan are autoritatea.

Hristos – adevărata lumină

Se spune despre Domnul Isus că El este lumina oamenilor (Ioan 1.4). „Lumina luminează în întuneric, și întunericul nu a cuprins-o” (Ioan 1.5). El este lumina adevărată, în care nu există umbră. El a luminat întunericul acestei lumi. Dar lumea L-a respins pe Hristos și L-a alungat din lume, pentru că lumina morală a lui Dumnezeu îi demască pe păcătoși și păcatele lor. Ea scoate la lumină tot ceea ce ascunde întunericul. De aceea omul L-a răstignit pe Fiul lui Dumnezeu.

În Evanghelia după Ioan găsim și motivul pentru care El a lăsat lumina Sa să strălucească aici: „Eu am venit ca lumină în lume, pentru ca oricine crede în Mine să nu rămână în întuneric” (Ioan 12.46). În acest sens, și noi trebuie să lăsăm lumina lui Dumnezeu să strălucească în această lume. Pe de o parte, astfel reflectăm înapoi către Dumnezeu Însuși cine este El – El este lumină. Astfel, și noi strălucim ca lumini care fac vizibilă lumina Lui. Pe de altă parte, oamenii care trăiesc în întuneric trebuie să fie atrași de lumină, pentru a-L accepta pe Isus Hristos prin credință. Astfel, ei părăsesc întunericul și vin la lumină, unde rămân pentru totdeauna (compară cu 1 Ioan 1.7).

Sarea pământului se referă la circumstanțele și relațiile în care ne aflăm și în care se află și necredincioșii. Lumina lumii, pe de altă parte, este o influență care acționează asupra acestei lumi din exterior. Credinciosul nu trăiește ca un om fără relație cu Dumnezeu și nu merge în locuri în care lumea se simte bine. El nu trăiește nici în relații ne-divine (căsătorii nelegitime,

relații homosexuale). Nu, prin viața și cuvintele sale, el luminează tocmai aceste domenii ale vieții.

Trebuie să fim mereu conștienți de faptul că noi, ca și creștini mărturisitori, suntem sub observație. Sperăm că cei din jurul nostru știu că noi credem în Isus Hristos. Deoarece ei știu aceasta, ne privesc cu un interes deosebit. Dar și cu un ochi foarte critic. Suntem ca o cetate pe munte, ale cărei lumini sunt vizibile noaptea de departe. Cu excepția cazului în care există lucruri în viața noastră care întunecă lumina.

Dacă permitem minciuna, imoralitatea, învățăturile false, păcatele în general în viața noastră, atunci ascundem lumina. Fiecare păcat, pe care îl permitem în viața noastră și pe care nu îl mărturisim imediat, întunecă lampa noastră.

Lumina din casă

De obicei, nu putem ajunge la fiecare om din lume cu lămpile noastre. Dar putem lumina mediul înconjurător. Aceasta este imaginea casei. Pentru aceasta, trebuie să punem lampa pe sfeșnic. Aceasta nu înseamnă altceva decât că oferim luminii toate posibilitățile de a-și îndeplini sarcina. Când este așezată la locul potrivit, lampa va lumina pe oricine se apropie de ea.

Cum putem face aceasta? Natura lui Dumnezeu este lumină și dragoste. Atât adevărul, cât și harul trebuie să strălucească prin viața noastră. Dacă vedem nevoile oamenilor și le răspundem în mod biblic, fără a trece pur și simplu peste păcate, vom răspândi o lumină strălucitoare. Aceasta este misiunea noastră și corespunde poziției noastre. A lăsa lumina noastră să strălucească nu înseamnă însă, cel puțin nu în primul rând, să vestim Evanghelia oamenilor. Aceasta nu este învățătura din Predica de pe munte, deoarece aici este vorba în primul rând despre faptul că noi, ca ucenici ai Stăpânului, trebuie să revelăm trăsăturile de caracter ale Stăpânului. Noi trăim în Împărăția Lui; de aceea această Împărăție trebuie să ne modeleze. Dumnezeu se bucură de aceasta.

Structura versetelor

Nu pot să nu am impresia că Domnul Isus menționează aici simbolul casei nu doar ca exemplu. Învățătura propriu-zisă este și rămâne, desigur, următoarea:

1. În versetul 14a, Domnul menționează sarcina și poziția credincioșilor în această lume
2. În versetul 14b, El dă exemplul că o cetate situată pe munte nu poate fi ascunsă – așa și noi trebuie să strălucim, să fim văzuți de oameni.
3. În versetul 15, El adaugă un al doilea exemplu din viața naturală. Nu trebuie să strălucim doar în depărtare, ci avem responsabilitatea de a răspândi lumina și în mediul nostru (casa).
4. În versetul 16 vine apoi concluzia că trebuie să strălucim prin faptele noastre bune, oriunde am locui, trăi sau munci.

Casa – o referire la Israel

Este de remarcat faptul că Domnul folosește aici exemplul casei. Este posibil ca El să aibă deja în vedere o evoluție a poporului Israel care tinde spre rău? În această Evanghelie, casa reprezintă în mod distinct casa lui Israel (compară cu Matei 13.1: casa în contrast cu marea; Matei 13.1,57; 15.24; etc.). Și în capitolul 7.24, Domnul folosește imaginea unei case naturale pentru a se referi, printre altele, la această casă a iudeilor. Așadar, este logic să nu excludem această idee nici în acest context.

Casa este domeniul interior care, în primul rând, îi desemna pe iudei și pe Israel. Domnul sugerează prin acest exemplu că se apropia o vreme în care lumina nu mai era necesară doar pentru lumea păgână, ci trebuia adusă și în această casă a lui Israel. Tocmai conducătorii din Israel credeau că au dreptul la binecuvântarea lui Dumnezeu. Între timp, însă, se îndepărtaseră atât de mult de Dumnezeu, încât ei nu mai erau lumina pentru națiuni, ci trebuiau să fie ei înșiși luminați.

Există, de altfel, mai multe exemple în această Evanghelie, în care conducătorii iudeilor sunt tratați ca și cum ar fi păgâni – lume. Un prim exemplu este predica de pocăință a lui Ioan Botezătorul și chemarea sa la pocăință în legătură cu botezul. Avea poporul lui Dumnezeu, Israel, nevoie de un apel la pocăință? Nu erau oare națiunile cele care reprezentau „puii de năpârcă” (descendenții șarpelui)? Ioan trebuia să le arate clar că conducătorii lui Israel erau oameni necredincioși, care se puteau numi în exterior copii ai lui Avraam, dar în interior erau departe de acest om al credinței. Judecata îi aștepta, ceea ce ei așteptau de fapt ca mesaj pentru păgâni. Dar starea proastă din Israel a făcut necesar ca aceeași predică să fie îndreptată acum spre interior.

Dumnezeu a făcut să strălucească lumina în propria Lui casă. Respingerea Domnului și a ucenicilor Săi am văzut-o deja în fericiri. Astfel, această casă, cu care Dumnezeu intrase în relație, a devenit lume. Astăzi, „casa Israel” aparține domeniului cu care Dumnezeu nu are nicio relație. În timpul harului, ea nu mai este națiunea sfântă din Țara Sfântă. Oamenii din Israel sunt o națiune ca toate celelalte, care trăiesc fără credință în Dumnezeu. Acest fapt se va schimba odată ce Adunarea (Biserica, comunitatea) va fi răpită în cer. După aceea, Dumnezeu Se va ocupa din nou în mod special de poporul Său. Astăzi, însă, țara și poporul Israel aparțin lumii în care este noapte și domnește întunericul.

Lumina înaintea oamenilor

Dacă comparăm referirile Domnului la cetate și sfeșnic, observăm că El vorbește mai întâi despre un fapt, dar apoi face o avertizare. Cetatea *nu poate* fi ascunsă, iar sfeșnicul din casă *trebuie să* strălucească. Astfel, El prezintă mai întâi harul și suveranitatea lui Dumnezeu, care asigură că mărturia harului lui Dumnezeu strălucește în lume. Harul Său a apărut în Hristos, aducând mântuire tuturor oamenilor (Tit 2.11). Noi suntem chemați să răspândim lumina în mediul nostru, fie că este vorba de familia noastră, locul de muncă, vecinii sau adunarea locală (biserica). Aceasta este o avertizare pentru toți ucenicii Domnului.

Ar trebui, așadar, să răspândim lumina în mediul nostru direct. Dar putem și trebuie să facem aceasta și dincolo de acest mediu. Dacă răspândim puțină lumină celor apropiați nouă, nu ar trebui să credem că avem puterea de a da mărturie la scară mai largă. De exemplu, o contradicție în viața mea de familie sau în adunarea (comunitate, biserică) lui Dumnezeu face ca mărturia mea să devină incredibilă. Dacă nu sunt credincios în cele mici, nu voi putea să îndeplinesc slujbe mai mari într-o formă binecuvântată.

Dar Domnul nu pornește de la acest fapt. El ne vede ca niște lămpi în casă. Deoarece strălucim în casă, putem și trebuie să o facem înaintea oamenilor, indiferent dacă ne sunt apropiați sau nu. Versetul 16 arată că este vorba despre viața noastră, atitudinea noastră față de viață. Aceasta trebuie să reflecte măreția și gloria lui Dumnezeu. Dacă fac aceasta, oamenii vor lua aminte și la faptele noastre. Acestea sunt bune din punct de vedere moral, în conformitate cu lumina. De altfel, aici nu se spune că oamenii se uită la *noi*, ci la *faptele bune*. Dacă răspândim cu adevărat lumina, aceasta nu ne va pune pe noi în prim-plan.

Dar nici aceste fapte bune în sine nu sunt în prim-plan. Faptele confirmă doar lumina, a cărei origine este Dumnezeu. Ceea ce contează este ca Numele Tatălui nostru ceresc să fie glorificat.

Din nou, nu este vorba aici despre convertirea oamenilor, oricât de importantă ar fi aceasta pentru Dumnezeu (compară cu 1 Timotei 2.3,4) și oricât de mult ar face parte din strălucirea noastră ca lumini. Aici este mai mult în prim-plan faptul că întreaga Împărăție trebuie să vorbească, din punct de vedere moral, despre gloria lui Dumnezeu. Aceasta trebuie să strălucească prin noi, ucenicii, și să fie percepută ca atare de oameni.

În Împărăția de pace de 1000 de ani, gloria lui Dumnezeu va străluci în interior și în exterior. Dar deja astăzi, prin viața ucenicilor adevărați, se vede ceva din gloria măreață a lui Dumnezeu din punct de vedere moral, așa cum a fost cazul în viața lui Hristos în desăvârșire. Dumnezeu și Împăratul Său, Hristos, sunt în centrul atenției. Acest fapt ar trebui să se aplice și vieții noastre! Nu ar trebui să spunem: Ce creștin minunat!, ci: Ce Tată ceresc poate produce o astfel de lumină! În cele din urmă, acesta este scopul luminii.

Faptele bune sunt rodul acțiunii luminii divine în inimile noastre. Faptul că inimile noastre sunt încălzite de lumina divină le face să producă aceste fapte bune. Lumina este mărturia morală și spirituală a creștinului. Faptele bune arată că această mărturie este cu adevărat autentică. În cele din urmă, ele prezintă această mărturie în mod credibil.

Unii au înțeles acest verset ca o indicație că creștinii ar trebui să facă lucrări sociale. Ei considerau că, în acest sens, este creștinesc să sprijini organizații precum Crucea Roșie, instituții sociale, ajutor în caz de catastrofe etc. Dar nu despre asta este vorba aici. Domnul vorbește despre faptul că lumina divină își găsește calea spre exterior prin fapte care izvorăsc din lumină.

3. Ucenicul și scrierile Vechiului Testament: Legea și profeții (versetele 17-48)

În cea de-a treia parte a Predicii de pe munte – cea mai lungă parte a Predicii de pe munte – Domnul Isus vorbește despre relația ucenicilor din Împărăția Sa cu Legea mozaică dată de Dumnezeu. Domnul arată că aceasta nu va fi în niciun caz înlăturată. Împăratul nu va introduce o nouă ordine și o nouă lege ca bază a Împărăției Sale. Dar – nu se dovedise oare că nimeni nu era în stare să împlinească Legea de la Sinai? Nu ar fi fost atunci potrivit să se schimbe Legea și aplicarea ei asupra poporului și să se introducă o nouă lege? Răspunsul este: Nu, dimpotrivă. Aceasta devine foarte clar în continuare. Domnul Isus confirmă mai întâi toate legile care au fost cu adevărat date de Dumnezeu, pentru a le extinde apoi și mai mult. El insistă că Legea și întregul Vechi Testament continuă să se aplice oamenilor. Domnul menține autoritatea Legii.

Am văzut că Ioan Botezătorul a anunțat o ordine complet nouă. Era vorba despre o nouă eră, o nouă economie. Dar asta nu însemna că Vechiul Testament, „care era până la Ioan” (Luca 16.16), putea fi pus deoparte. Așa cum se subliniază în introducere, învățăm din învățăturile care urmează ceva despre relația dintre Noul Testament și Vechiul Testament. Aceasta este legătura dintre ceea ce Mesia a introdus ca fiind nou și ceea ce era deja valabil pentru poporul Israel în Vechiul Legământ.

Creștinul și Legea

Acest punct ridică, fără îndoială, o dificultate. Căci prin moartea lui Hristos, oricine a murit împreună cu El este liber de Lege (compară cu Romani 7.3,6; Galateni 2.19). Putem noi, creștinii credincioși, să trecem cu ușurință peste această parte a Predicii de pe munte?

Cu siguranță că nu! Căci Iacov face referire de câteva ori la Predica de pe munte. Aceasta se poate observa în tabelul următor:

Predica de pe munte în Epistola lui Iacov

	Iacov	Matei
1.	1.2	5.10-12
2.	1.4	5.48
3.	1.5	7.7-12
4.	1.9	5.3
5.	1.13	6.13
6.	1.17	6.32; 7.11
7.	1.2	5.22; (6.33)
8.	1.22	7.21,24-27
9.	2.2	5.47; 6.2
10.	2.13	5.7; 6.14,15; 7.1
11.	2.14-16	7.21-23
12.	3.12	7.16-18
13.	3.17,18	5.9; 6.2,5,16; 7.18
14.	4.4	6.24
15.	4.6	5.3
16.	4.10	5.3-5
17.	4.11,12	5.22; 7.1-5
18.	5.1-3	6.19-21
19.	5.10	5.10-12
20.	5.12	5.33-37

Totuși, Predica de pe munte nu trebuie înțeleasă ca o nouă lege creștină mai înaltă, deoarece, conform Romani 10.4, Hristos este sfârșitul Legii. Predica de pe munte nu poate avea sensul de a fi regula de viață a credincioșilor în locul Legii de la Sinai. Ea oferă însă ucenicului lui Isus claritate în orice moment cu privire la gândurile lui Dumnezeu despre viața sa morală ca urmaș al Stăpânului său. Și după acestea trebuie să-și conducă viața.

În acest context, este important să înțelegem ce fel de relație are creștinul mântuit cu Legea. Deoarece aceste considerații depășesc cadrul necesar pentru înțelegerea versetelor următoare, explicațiile corespunzătoare se găsesc în Anexa 1.

În continuare, Domnul explică în șapte secțiuni relația ucenicului cu Vechiul Testament. Primul paragraf este o introducere în subiect, în care se reafirmă încă o dată caracterul neschimbător al

Legii în ochii lui Dumnezeu. Urmează apoi șase exemple din Lege și din Profeți, care demonstrează eficacitatea Vechiului Testament. Faptul că această expresie se referă la întregul Vechi Testament este clarificat în pasaje precum Ioan 10.34, Matei 7.12 și 11.13.

Versetele 17-20: Valabilitatea Legii și a profetilor

Matei 5.17-20: Să nu gândiți că am venit să desființez legea sau profeții: n-am venit să desființez, ci să împlinesc. Pentru că adevărat vă spun: până nu va trece cerul și pământul, nicidecum nu va trece o singură iotă sau o singură frântură de literă din lege, până nu se vor împlini toate. Deci oricine va desființa una din cele mai mici din aceste porunci și-i va învăța pe oameni în felul acesta va fi chemat cel mai mic în Împărăția cerurilor; dar oricine le va împlini și îi va învăța pe alții așa, acela va fi chemat mare în Împărăția cerurilor. Pentru că vă spun că, dacă dreptatea voastră n-o va întrece pe cea a cărturarilor și a fariseilor, nicidecum nu veți intra în Împărăția cerurilor.

Domnul clarifică fără echivoc încă de la început că nu va desființa nici Legea, nici învățăturile profetilor. El Se „referise” deja la profeți și îl pusese pe Ioan Botezătorul, cel mai mare dintre ei, pe același nivel cu El. Nu, El nu va desființa ceea ce Dumnezeu și, prin urmare, El însuși a dat.

Vechiul Testament este recunoscut ca autoritate divină

Domnul Isus arată clar că El dorește să aducă la îndeplinire Legea și Profeții – adică viziunea cea mai largă a Vechiului Testament (compară cu nota de subsol la versetul 17 în „Traducerea Elberfelder”, ediția CSV). Prin El și în El totul urma să se îplinească. Cuvintele și faptele Lui urmau să scoată la lumină scopul și intenția lui Dumnezeu în legătură cu Legea. Nicio iotă din Lege nu avea să treacă până când totul nu se va „împlini”. Aceasta arată, la rândul său, că Legea nu și-a pierdut și nu s-a „împlinit” încă în acest sens, deoarece multe pasaje din Vechiul Testament nu s-au împlinit încă prin prima venire a lui Isus Hristos sau nu și-au atins pe deplin scopul. Pentru aceasta, Domnul Isus, ca mare Împărat al poporului Său, trebuie să vină încă o dată pe acest pământ, atunci în putere și glorie.

Unii exegeți ai Bibliei, în afirmația că Domnul Isus a venit pentru a „împlini” Legea, au considerat că Domnul Isus, ca Om desăvârșit și iudeu, a îndeplinit toate poruncile Vechiului Testament. Și aceasta este adevărat. El a împlinit în întregime Legea de la Sinai. S-a supus complet lui Dumnezeu și Legii Sale în dreptate și ascultare. El a fost singurul Om care nu a încălcat niciodată Legea. Dar am văzut deja că aici se vorbește despre întregul Vechi Testament. Nu se poate spune că aici este vorba de „împlinirea” poruncilor și interdicțiilor individuale ale Legii în sensul de „a asculta”.

De aceea, acest verset merge mult mai departe: Legea era cerința minimă a lui Dumnezeu față de om. Domnul Isus, însă, L-a glorificat pe Dumnezeu în mod desăvârșit și a arătat astfel cine este Dumnezeu și ce a fost dintotdeauna în inima Sa. Întreaga Sa viață a arătat pentru prima dată frumusețea Legii fără nicio rezervă. Tot ceea ce putea aduce onoare lui Dumnezeu în legătură cu Legea, a adus El în toată puterea și în toată amploarea. Lumina cerului a strălucit în Hristos asupra Legii. Astfel, Legea nu a fost explicată de oameni slabi și eșuați. Cel care a făcut aceasta a fost Cel care, în viața Sa, a îndeplinit toate detaliile, până la ultima iotă și ultima liniuță. Inima Lui era plină de dragoste și Se gândea numai la onoarea și voia lui Dumnezeu.

Semnificația poruncilor

Până la sfârșitul împărăției de 1000 de ani, cerul și pământul – adică cerul și pământul create – vor dăinui. Abia după aceea cerul și pământul vor trece (compară cu 2 Petru 3.10; Apocalipsa

21.1). Până atunci, nici o iotă⁵ și nici o liniuță⁶ din Legea dată de Dumnezeu nu vor trece. Dumnezeu veghează asupra Cuvântului Său. El a subliniat acest fapt în repetate rânduri. De aceea, nu se poate adăuga nimic la Lege și nici nu se poate scoate nimic din ea (compară cu Deuteronomul 13.1; Proverbele 30.6; Apocalipsa 22.18,19). Mesia confirmă astfel și o serie de texte biblice din Vechiul Testament: „DOAMNE, Cuvântul Tău este întărit în ceruri pentru totdeauna” (Psalmul 119.89). „Tu ai înălțat Cuvântul Tău împreună cu întregul Tău Nume” (Psalmul 138.2; compară și cu Psalmul 19).

Versetul 19 se referă la modul în care fariseii au tratat Cuvântul lui Dumnezeu (compară cu versetul 20). Pe de o parte, ei numerotaseră cu atenție poruncile și număraseră în total 613 porunci. Pe de altă parte, însă, făceau diferențe între poruncile individuale. Mai ales, își luaseră libertatea de a adăuga anumite porunci la Lege, sub pretextul tradițiilor și al comentariilor la Lege. În plus – și acesta este subiectul de aici – ei au limitat puterea altor porunci și au considerat unele dintre ele mai puțin importante. Din punctul lor de vedere, în Vechiul Testament puteau exista porunci mai puțin importante decât altele. Dar cine tratează astfel Legea și profeții va fi pedepsit.

În Matei 22.36 citim că un învățător al Legii a făcut o astfel de distincție. El a încercat să-L pună la încercare pe Domnul, pentru a-L determina să numească o *singură* poruncă mare din Lege, în detrimentul importanței altor porunci. Dar Domnul Isus îi arată în răspunsul Său că nu există o *singură* poruncă mare. Există o a doua poruncă, egală cu aceasta. Aceste două porunci nu sunt însă în contradicție cu alte porunci mai mici, ci le rezumă pe toate celelalte ca un fel de titlu.

Domnul rostește aici o avertizare serioasă: Cine încalcă una dintre aceste porunci aparent minore, va fi el însuși considerat minor, ba chiar cel mai mic în Împărăția cerurilor. Se pare că Isus se referă la ansamblul poruncilor din Vechiul Testament, când vorbește despre „poruncile cele mai mici”. Fiecare poruncă în parte era posibilă de împlinit pentru popor (compară cu Deuteronomul 30.11-14) și, în acest sens, era mică. Cu toate acestea, învățătorii iudei, în mândria lor, și-au permis să facă distincție între poruncile individuale și să considere una mai importantă decât alta. Astfel, ei au încălcat în cele din urmă poruncile individuale. Tocmai acest fapt îl mustră Domnul Isus aici.

Unii s-au întrebat, ce înseamnă concret să fii numit cel mai mic în Împărăția cerurilor. Domnul Isus nu detaliază aici amploarea judecății. El se limitează la jocul de cuvinte „porunca cea mai mică” și „cel mai mic în Împărăție”. Fără îndoială iudeii, la care se face referire aici (cărturarii și fariseii), sunt simpli mărturisitori, care, deși aparțin Împărăției în mod exterior, vor fi îndepărtați din ea prin judecata lui Hristos, pentru că aceștia nu vor intra în Împărăția cerurilor.

Matei 15.1-13 arată, de asemenea, rebeliunea lor împotriva Cuvântului lui Dumnezeu și, prin urmare, împotriva lui Dumnezeu Însuși. Cu toate acestea, Domnul nu concretizează aceasta în acest moment, deoarece El vrea să-i pună pe toți ascultătorii Săi în lumina lui Dumnezeu. Dacă cineva este doar un mărturisitor, va ajunge în judecata eternă. Dar dacă este un credincios, va putea îndeplini doar responsabilități sau sarcini minore în Împărăția cerurilor. Acest lucru arată seriozitatea acestor cuvinte.

⁵ Aceasta este cea mai mică literă din alfabetul grecesc, echivalentul nostru pentru i mic.

⁶ Aceasta este cea mai mică parte a alfabetului ebraic, o mică liniuță, pentru a distinge diferite litere, altfel identice. — Se pare că Domnul se referă aici atât la Vechiul Testament ebraic, cât și la traducerea greacă a Vechiului Testament, Septuaginta. Este uimitor că El include limba greacă în acest context, deși Vechiul Testament a fost scris inițial în ebraică. Deoarece Septuaginta era folosită des în acea perioadă, El o include în învățătura Sa.

A fi mare în Împărăția cerurilor

Domnul dorește ca ucenicii Săi să aplice mai întâi aceste gânduri ale lui Dumnezeu în propria lor viață. Apoi, ei trebuie să le transmită mai departe și să-i învețe și pe alții să le respecte. Cine face aceasta va avea un loc vizibil în domeniul în care cerul domnește în Persoana Domnului Isus Hristos.

În versetul final al acestei prime secțiuni, Domnul îi condamnă indirect pe cărturari și pe farisei. Ei erau cei care adăugau și scoteau. Astfel, ei dovedeau că erau departe de a duce o viață în *dreptate practică*. Dar aceasta este condiția prealabilă pentru a putea avea o relație autentică cu Împăratul în Împărăția cerurilor.

Dreptatea voastră

Domnul arată aici că este nevoie de dreptate pentru a putea intra în Împărăția cerurilor. Acum se pune întrebarea: Ce înțelege Domnul prin dreptate? Nu poate fi vorba de o poziție de dreptate, pentru că noi înșine nu putem face nimic în acest sens. Deci, tema nu este dreptatea lui Dumnezeu ca urmare a îndreptării prin credință, deoarece în acest caz există doar două posibilități: fie ești îndreptățit și ți s-a acordat dreptatea lui Dumnezeu, fie trăiești în păcat și nu ai îndreptățirea.

Dumnezeu a făcut totul pentru îndreptățirea noastră în Hristos Isus și pe baza lucrării Sale de mântuire ne-a dăruit o viață nouă, eternă. Această viață nu dorește altceva decât să acționeze în mod drept. Și tocmai despre aceasta este vorba aici, despre dreptatea practică. Când ea devine vizibilă în cuvânt și faptă, ceea ce nu era cazul fariseilor, după cum arată acest verset (compară și cu Matei 3.7 și versetele următoare), atunci există și o viață nouă, eternă. Dumnezeu le dă acestor ucenici intrarea în Împărăția cerurilor.

Domnul nu Se referă aici la întrebarea cu cât procent trebuie să trăiești mai drept decât cărturarii și fariseii pentru a putea intra în Împărăția cerurilor. Referirea Sa la „va întrece” arată că El nu putea recunoaște deloc o viață după gândurile lui Dumnezeu în rândul acestor conducători ai poporului Israel în general. De aceea, ei *nu* făceau parte dintre cei care erau fericiți în sensul primelor versete ale acestui capitol. Dacă nu se pocăiau, nu aveau parte de Împărăția cerurilor.

De aceea, Domnul face apel la ucenicii Săi. El vrea să vadă „dreptate”. Aceasta devine vizibilă atunci când recunoști autoritatea Cuvântului lui Dumnezeu asupra vieții tale, acționezi în conformitate cu Acesta și chiar Îl transmiți mai departe. Atunci și numai atunci poți intra în Împărăția cerurilor. O dreptate care se mândrește cu faptul că merge în fiecare zi la Templu nu va putea rezista înaintea lui Dumnezeu. O astfel de persoană se mândrește cu rugăciuni lungi, milostenii mari și veșminte lungi. Aceasta nu îi caracteriza pe toți fariseii și cărturarii, dar pe mulți dintre ei. Ei căutau răsplata în timpul lor. De aceea, niciunul dintre ei nu va fi în viitor la scaunul de judecată al lui Hristos pentru răsplătire, pentru că acești ipocriți au primit deja „răsplata” lor de la oamenii care îi admirau. Pe baza unei astfel de dreptăți proprii, nimeni nu poate intra în Împărăția cerurilor.

În explicația primelor 16 versete ale capitolului nostru, am văzut ce înțelegea Domnul Isus în mod concret prin „dreptate”. Acolo găsim o serie întreagă de exemple în acest sens. Totuși, în acest pasaj nu învățăm cum să dobândim dreptatea care depășea pe aceea a cărturarilor și fariseilor. Aici, Domnul subliniază că această dreptate este indispensabilă, dacă vrem să intrăm în Împărăție. În acest sens, este irelevant dacă este vorba despre Împărăția în forma ei ascunsă de astăzi sau despre cea viitoare, plină de putere. Întreaga Predică de pe munte prezintă foarte serios dreptatea practică necesară pentru a putea intra în Împărăția cerurilor.

În concluzie, trebuie menționat că și dreptatea *practică* există numai pe baza principiului *credinței*. Dreptatea practică nu este o realizare proprie, cu care să te poți lăuda. Sunt faptele credinței, care sunt rezultatul faptului că s-a primit o viață nouă, divină. Aceste fapte de dreptate practică revelează existența unei naturi noi. Deci, mai întâi trebuie să primești dreptatea de la Dumnezeu (Romani 4.3) înainte de a putea acționa în mod practic drept. Acest fapt era valabil și în vremea în care lucrarea Domnului nu fusese încă împlinită. Fariseii, pe de altă parte, se încredeau în propria lor dreptate, fără credință și fără pocăință față de Dumnezeu. În consecință, faptele lor erau la fel de lipsite de valoare înaintea lui Dumnezeu ca și dreptatea lor aparentă.

Cele șase exemple din Vechiul Testament

Ajungem astfel la primul dintre cele șase exemple, pe care Domnul le aduce pentru a arăta eficacitatea Vechiului Testament, a Legii și a profetilor. În aceste șase citate din Lege, se observă că și aici se continuă divizarea în două părți, care poate fi recunoscută deja în fericiri. În primele patru exemple (să nu ucizi; să nu comiți adulter; să nu-ți alungi soția; să nu juri strâmb) este vorba despre a trăi în mod practic în dreptate. În ultimele două cazuri, se merge și mai departe: aici ucenicii sunt îndemnați să reveleze esența lui Dumnezeu, în special dragostea și mila Lui. Astfel, Hristos L-a făcut vizibil pe Dumnezeu pe pământ (acționând cu milă; iubindu-Și vrăjmașii).

Primele patru exemple se referă la cele două forme principale de păcat, despre care se vorbește încă de la începutul istoriei omenirii: „Pământul era stricat înaintea lui Dumnezeu și pământul era plin de violență” (Geneza 6.11). Stricăciunea și violența – despre acestea vom medita în continuare.

Cele două mari păcate ale lumii și natura divină

Domnul Isus începe cu un exemplu despre violență – crimă și omor. Pentru acest tip de păcat, El dă un singur exemplu. Pentru că violența, așa cum a fost comisă de Cain, este recunoscută foarte repede ca păcat. Este mai dificil când este vorba de stricăciunea naturii noastre umane. Pentru aceasta găsim trei exemple. Amploarea stricăciunii crește și devine din ce în ce mai greu de recunoscut.

Adulterul poate fi identificat relativ ușor ca stricăciune morală interioară. Dar ce se ascunde în spatele despărțirii de soție? Și mai dificil de recunoscut este păcatul unui jurământ fals (care nu este vizibil pentru toți). Această falsitate dezvăluie stricăciunea omului. În cuvintele Sale, Domnul scoate la iveală de fiecare dată ce se află în spatele acestor fapte rele, adică motivația pentru a le comite.

În toate acestea, este important să înțelegem că Domnul Isus nu spiritualizează Legea în Predica de pe munte. De exemplu, uciderea nu reprezintă o „ucidere spirituală” și nici adulterul nu reprezintă un adulter spiritual. Legea *nu s-a* schimbat în timpul Domnului și pentru noi astăzi în sensul că: În trecut, ea reprezenta cerințe materiale, care în perioada Noului Testament au căpătat doar o semnificație spirituală, figurativă. Nu, Domnul Isus ia Legea așa cum a fost dată de Dumnezeu și o adresează ucenicilor Săi, fără a o spiritualiza.

Dar asta nu înseamnă că Domnul Isus nu asociază un mesaj spiritual cu aceste citate din Lege. Pentru fiecare faptă, care era interzisă în primul rând în mod exterior în Lege (uciderea, furtul, adulterul), El arată un motiv interior, o motivație care stă în spatele acesteia. Domnul ne atrage atenția asupra acesteia pentru a ne avertiza nu numai împotriva faptei exterioare, ci și împotriva unei atitudini interioare corespunzătoare.

Revelarea naturii lui Dumnezeu

Ultimele două exemple arată ceva despre Dumnezeu Însuși. În primul rând, nu este vorba doar de latura „pasivă” a naturii divine din noi, și anume de a îndura și a suferi. Se vorbește în mod expres despre a oferi, a lăsa, a merge împreună, a merge. Asta înseamnă că nu doar îndurăm și suportăm, ci și arătăm activ altora afecțiune și milă. Apoi, însă, învățăm ceva despre a arăta dragoste chiar și vrăjmașilor. Aceasta înseamnă mult mai mult.

Aceste două ultime exemple reprezintă cu siguranță punctul culminant al acestei părți din Predica de pe munte: Nu doar să trăim drept, ci să-L revelăm pe Dumnezeu Însuși în acțiunile Sale față de noi, oamenii.

Când vine vorba de Lege, Domnul Isus Se referă în mod direct doar la două porunci: și anume, la a șasea și a șaptea poruncă (compară cu Exodul 20.13,14): „Să nu ucizi” și „Să nu comiți adulter”. Poate că se poate include și porunca a noua ca interdicție a minciunii (compară cu Exodul 20.16): „Să nu juri strâmb”. Am văzut deja că nu este vorba doar de Lege, ci de Vechiul Testament în ansamblu (compară cu versetul 17). Aceasta este subliniat de faptul că sunt menționate doar unele dintre cele zece porunci.

Nu trebuie trecut cu vederea faptul că Hristos Se referă aici doar la responsabilitatea omului față de om. Porunca morală superioară și mai dificilă, și anume aceea de a-L iubi și venera pe Dumnezeu, nu este abordată aici. Ne întrebăm: De ce? Un răspuns poate fi găsit într-o concluzie din 1 Ioan 4.20: „Dacă zice cineva: «Eu Îl iubesc pe Dumnezeu», și îl urăște pe fratele său, este un mincinos; pentru că cine nu îl iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, cum poate să-L iubească pe Dumnezeu, pe care nu l-a văzut?” Dragostea pentru Dumnezeu devine vizibilă prin dragostea noastră ca și copii ai lui Dumnezeu unii față de alții. Cum ar putea cineva să-și iubească aproapele, dacă nu-L iubește mai întâi pe Dumnezeu? Domnul Isus folosește porunci la un nivel, la care ele devin mai concret palpabile pentru noi, oamenii.

Structura exemplilor

În cele șase exemple, Domnul Isus folosește o anumită structură:

1. Mai întâi, El prezintă porunca lui Dumnezeu din Lege și din Profeti și presupune că aceasta este cunoscută: „Ați auzit ...”.
2. Apoi, El menționează poruncile omenești adăugate adesea de farisei și de alte grupuri.
3. În pasul următor, Domnul confirmă porunca din Vechiul Testament, adesea extinzând-o și chiar înăsprind-o. El vorbește cu aceeași autoritate pe care Legea și Cuvântul lui Dumnezeu și-o revendicau în Vechiul Testament: „Dar Eu vă spun ...!” Astfel, Împăratul Se dovedește a fi Dumnezeul legământului lui Israel, ca Yahve al Vechiului Testament, ca Emanuel. Aici însă El nu vorbește pe muntele Sinai, pentru a da Legea. El vorbește de pe un alt munte, pentru a confirma Legea și chiar pentru a o înăspri. El are toate drepturile să-Și extindă și să-Și asprească propria Lege.
4. În același timp, El respinge adăugirile și eliminările făcute de oameni.
5. În cele din urmă, El indică sensul mai profund al poruncilor și le aprofundează în sens pozitiv. Este interesant de observat că Domnul ridică la un nivel superior regulile stabilite inițial pentru relațiile dintre oameni. Deși poruncile se referă adesea la acțiuni exterioare, sensul lor real este ascuns în interior. Nu este vorba doar de fapta exterioară, ci și de starea inimii. S-ar putea spune că, în timp ce Hristos confirmă autoritatea Legii în toate privințele, El arată în același timp gândurile mai profunde ale lui Dumnezeu. Acestea erau mult mai profunde decât ceea ce se știa până atunci. Dumnezeu interzicea

„fapta extremă”, adică cea mai gravă faptă pe care o putea comite omul. De fapt, El dorea ca și ceea ce preceda în inima omului și în acțiunile sale această faptă cea mai rea să fie condamnată și evitată. De aceea, Domnul vorbește aici despre esența, pe care Dumnezeu a avut-o întotdeauna în vedere.

Versetele 21-26: Exemplul 1 — Să nu ucizi!

Matei 5.21-26: Ați auzit că s-a spus celor din vechime: «Să nu ucizi»; iar oricine va ucide va fi supus judecății; dar Eu vă spun că oricine se mânie pe fratele său va fi supus judecății; iar oricine va spune fratelui său: «Raca», va fi supus judecății sinedrului; iar oricine va spune: «Nebunule», va fi supus gheenei focului. Deci, dacă îți vei aduce darul la altar și acolo îți vei aminti că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă-ți darul acolo, înaintea altarului, și du-te, întâi împacă-te cu fratele tău și apoi vino și adu-ți darul. Învoiește-te cu împotrivorul tău repede, cât ești pe drum cu el, ca nu cumva împotrivorul să te dea pe mâna judecătorului și judecătorul să te predea executorului și să fii aruncat în închisoare. Adevărat îți spun, nicidecum nu vei ieși de acolo până nu vei plăti cel din urmă bănuț.

Cele cinci puncte de vedere în cadrul celei de-a șasea poruncă

În continuare, vom analiza fiecare exemplu pe baza acestor cinci puncte. Le vom găsi aproape pe toate în fiecare exemplu.

1. Domnul Isus Se referă la cea de-a șasea poruncă. În Exodul 20.13 se spune: „Să nu ucizi”.
2. Cu toate acestea, iudeii au adăugat ceva în tradițiile lor. Hristos citează și acest fapt aici: „iar oricine va ucide va fi supus judecății”. Această afirmație nu se găsește nicăieri în Lege. Prin această tradiție, porunca DOMNULUI este chiar atenuată. Căci Vechiul Testament clarifica faptul că cineva care a ucis în mod intenționat trebuia să fie și el ucis. În Leviticul 24.17 se spune: „Și dacă cineva va lovi de moarte pe vreun om, să fie omorât negreșit.” Conform cu Exodului 21, chiar și cineva care a lovit pe altcineva sau pe părinții săi, și aceștia mureau, trebuia să fie pedepsit cu moartea (versetele 12-15) [Nota traducătorului: este vorba de lovire neintenționată, fără premeditare]. Dacă o persoană era adusă în fața tribunalului local doar dacă ucidea pe cineva, atunci legea lui Dumnezeu era astfel slăbită.
3. De aceea, Domnul Isus respinge categoric această modificare a Legii. Prin cuvintele Sale, El confirmă porunca lui Dumnezeu, dar o extinde și o înăsprește chiar și mai mult.
 - a) Nu numai cel care ucide trebuie să fie ucis, ci chiar și cel care se mânie fără motiv ar trebui să fie condamnat de tribunalul local. Căci actul de violență exterioară are întotdeauna o cauză interioară. Domnul Isus o dezvăluie în înțelepciunea Sa divină. Găsim acest aspect în același mod și pentru noi, creștinii. Ioan scrie: „Oricine îl urăște pe fratele său este un ucigaș; și știți că niciun ucigaș nu are viață eternă rămânând în el” (1 Ioan 3.15; vezi și 1 Ioan 3.11,12).
 - b) Cel care avea îndrăzneala să-și numească fratele – adică un alt ucenic – prost („Raca”), trebuia să fie adus în fața celei mai înalte instanțe din Israel, sinedrul. În fața acesteia, el urma să fie condamnat. Astfel, Domnul Isus arată clar că violența nu începe abia când cuțitul este ridicat împotriva cuiva. Cu alte cuvinte: și cuvintele pot ucide.
 - c) Cel care numea pe altul nebun nu trebuia judecat doar de o instanță pământească, ci trebuia să cadă în iazul de foc. Asta înseamnă că el ar fi judecat etern și ar trebui să

trăiască departe de Dumnezeu. Un astfel de atac personal dezvăluia starea inimii omului – el era complet stricat, plin de violență în inimă. Domnul Isus, ca Judecător incoruptibil, scoate la lumină acest fapt.

În concluzie, se poate spune că Domnul Isus arată în acest verset 22 că fiecare dintre aceste manifestări de nemulțumire, fiecare gând rău din inima ucenicului trebuie condamnat. Dacă nu este condamnat și mărturisit, el duce pe o cale care se sfârșește în judecata eternă. Unul poate fi condamnat în fața tribunalului local, altul în fața celui mai înalt tribunal pământesc. Depinde de ceea ce spune Dumnezeu despre un astfel de păcat. El trebuie să-l pedepsească cu judecata eternă, datorită sfințeniei Sale! Asta nu înseamnă că un credincios adevărat poate fi pierdut. Dar aceste păcate, ca atare, fac parte dintr-o cale care duce la pieire.

4. Cu aceste cuvinte, Isus respinge în același timp tradițiile adăugate ale fariseilor. Poate că ei voiau să se refere la Deuteronomul 16.18: „Să-ți pui judecători și supraveghetori ...”. Dar în cazul unei crime clare, nu era nevoie să se implice un tribunal local – porunca lui Dumnezeu nu lăsa nicio alternativă la pedeapsa cu moartea. Referirea la faptul că aici era necesar un tribunal local nu reprezenta altceva decât o atenuare a legii.
5. Dar Domnul Isus nu se oprește aici. El a clarificat deja că, în ochii lui Dumnezeu, nu conta doar fapta exterioară. În spatele unei fapte violente se află o inimă violentă. Domnul Isus adaugă încă două exemple. Ambele nu au nimic de-a face cu fapta efectivă de omor. Totuși, aceste două exemple arată încă o dată în mod clar aprecierea Domnului: certurile și diferențele dintre frați dezvăluie același spirit care duce la omor sau crimă.
 - a) Când un iudeu voia să se ducă la altar pentru a aduce o jertfă lui Dumnezeu, era posibil să-și dea seama că fratele său avea încă o plângere (justificată) împotriva lui. Deci, el păcătuse împotriva fratelui său. Atunci, înainte de a aduce jertfa, el trebuia să-și pună în ordine relația cu fratele său și să se împace cu el. Dacă nu făcea aceasta, el arăta o atitudine rea, pentru că, evident, nu-i păsa că păcătuse împotriva fratelui său. Domnul leagă acest păcat de porunca „Să nu ucizi”. Aceasta arată că acest păcat, care în sine nu este, desigur, „ucidere”, fără o mărturisire a vinovăției, este în cele din urmă, în ochii lui Dumnezeu, *începutul unui drum* care poate duce la cea mai gravă faptă de violență. Dumnezeu nu condamnă faptele abia atunci când acestea ajung la extrem. Deja atitudinea dezvăluie inima. Dar și mai grav: Dumnezeu nu a putut accepta jertfa unui ucenic care a avut un conflict cu fratele său și nu l-a rezolvat. În fața lui Dumnezeu, nici o jertfă nu este acceptabilă dacă este legată de o nedreptate practică față de aproapele său din partea celui care o aduce.
 - b) Dacă un iudeu avea un adversar care aducea o acuzație evident justificată împotriva lui, el trebuia să facă tot posibilul pentru a ajunge la o înțelegere, căci vina nu trebuie să rămână neplătită până când se ajunge la conflicte mai mari. În acest caz, era în interesul propriu al ucenicului să nu fie aruncat în închisoare. Odată ce se pronunța o sentință și el era în închisoare, trebuia să-și plătească datoria până la ultimul cent. Înainte de asta, nu putea ieși din închisoare (compară cu Matei 18.30,34). Adesea există timp pentru o înțelegere și o împăcare. Dar acest timp este limitat. Și apoi? Odată ce un caz era adus în fața instanței, nu mai exista milă, ci doar dreptate. Atunci legea trebuia aplicată în toată severitatea ei.

Cu aceste două exemple, Domnul scoate la lumină latura interioară și pozitivă a poruncii „Să nu ucizi”. Domnul nu vrea doar să nu ne ucidem unii pe alții, ci dorește ca noi să fim dispuși să ne împăcăm și să întreținem o relație frățească unii cu alții. El dorește împăcare acolo unde există certuri și dispute. Facem noi tot posibilul pentru a căuta împăcarea?

Versetele 25-26: O viziune profetică asupra captivității Israelului

Înainte de a încheia această secțiune cu o aplicație personală pentru noi creștinii credincioși, să ne uităm la latura profetică a acestui al doilea exemplu. Trebuie să reținem că aceste versete se referă în primul rând la ucenicii de credință iudaică.

Dumnezeu dăduse porunca să nu ucizi. Domnul a arătat clar că, în ultimă instanță, nu este vorba doar de ucidere, ci de orice formă de vinovăție față de altul. Dar acest fapt nu are doar o componentă personală. Care era starea poporului? Acesta dovedise că nu respectase poruncile lui Dumnezeu. Toate clasele sociale se răzvrătiseră împotriva lui Dumnezeu. Ultima dovadă în acest sens o constituia faptul că Și-au alungat pe propriul Mesia și Împărat din țară în Egipt. Mai târziu, L-au disprețuit ca galileean și nazarinean (compară cu Matei 2.13 și versetele următoare).

Ei aveau un „adversar” puternic (versetul 25): Moise, legiuitorul, sau, mai fundamental, Dumnezeu, care dăduse poporului Legea prin acest om. Ce era de făcut? Poporul a primit încă o șansă să se întoarcă și să caute o înțelegere cu Dumnezeu. Altfel, ar fi fost predați slujitorului, care i-ar fi aruncat în închisoare. Nu este aceasta situația actuală a poporului? Unde găsim poporul Israel? Doar o mică parte s-a întors în Israel, și aceea cu necredință. Poporul nu se poate bucura acum de privilegii, nu are Templu, nu are serviciu de jertfă. Ei rămân în această „închisoare” până când vor rambursa fiecare cent.

Deoarece poporul Israel nu a ascultat această voce la prima venire a lui Mesia, el trebuie să aștepte în continuare. Vina iudeilor a fost dublă: mai întâi s-au dat idolatriei. Apoi L-au răstignit pe Mesia trimis de Dumnezeu. Așadar, trebuie să plătească în mod dublu. Trebuie să plătească până la ultimul cent! Abia atunci poporul va fi din nou liber.

Când se vor întoarce interior către Dumnezeu și Îl vor recunoaște pe Domnul Isus ca fiind Mesia trimis de Dumnezeu, Dumnezeu Se va întoarce din nou către ei. Ei trebuie să treacă printr-un „necaz mare, așa cum nu a fost de la începutul lumii până acum, și nici nu va mai fi vreodată” (Matei 24.21). Dar atunci Domnul Isus va veni din nou la ei și îi va elibera de sub puterea vrăjmașilor lor.

Poporul are mult de plătit, pentru că nu există vină mai mare decât aceea de a-L răstigni pe Unsul lui Dumnezeu. Dar există speranță. Isaia exprimă aceasta astfel: „«Mângâiați, mângâiați pe poporul Meu», zice Dumnezeul vostru. «Vorbiți inimii Ierusalimului și strigați către el, că suferința lui s-a împlinit, că nelegiuirea lui a fost iertată; pentru că a primit din mâna DOMNULUI dublu pentru toate păcatele lui»” (Isaia 40.1,2). Urmează apoi citatul cunoscut despre glasul celui care strigă, care este menționat în Evangheliile în legătură cu slujirea lui Ioan Botezătorul.

O aplicație practică pentru noi

În final, să lăsăm această viziune mai aproape de noi. Probabil că pentru ucenicii de astăzi nu este greu să nu omoare pe nimeni. Dar nu trebuie să uităm că Domnul pune pe același nivel insultarea unui frate și mânia împotriva lui – cel puțin în ceea ce privește consecințele penale. Nu este mai puțin grav – în ochii lui Dumnezeu, această agitație interioară este cauza actului de violență. Răsplata: condamnarea eternă. Trebuie să ne întrebăm: Cum vorbim noi, care suntem ucenicii Domnului, despre *frații noștri și despre surorile noastre*? Este posibil să vorbim bine despre ei „în prezența lor”, dar când sunt absenți, vorbim cu totul altfel?

Adevărații ucenici sunt oameni mântuiți, credincioși. Și știm că un credincios nu poate fi pierdut. Dar asta nu ar trebui să ne determine să credem că nu ar fi tragic *modul în care ne comportăm în viața de zi cu zi*. Domnul nostru consideră că este foarte grav când vorbim rău

despre un frate. Cât de ușor ne lăsăm limba să rostească lucruri negative despre un coleg ucenic. Iacov ne arată cât de mult trebuie să ne păzim limba (Iacov 3).

Primul exemplu din versetul 23 ne poate arăta cu ce atitudine ar trebui să luăm Cina Domnului. Nu ne putem aminti nicio situație în care un frate a avut ceva împotriva noastră? Cât de ușor este să trecem cu vederea judecarea de sine (1 Corinteni 11.28). O astfel de atitudine îl dezonoarează pe Domnul și „mănânci și bei propria ta judecată”. Pe lângă aceasta, pierzi bucuria păcii. Mai mult, rezultatul este certurile între frați și lipsa comunității creștine. Cât de multe s-ar schimba dacă am începe din nou să ne punem în ordine relațiile!

Trebuie să luăm în considerare și faptul că, dacă permitem gânduri și sentimente rele față de un frate sau o soră, nu putem să ne așteptăm ca Dumnezeu să accepte mulțumirea sau închinarea noastră. Nici de la israeliți El nu a putut accepta aceasta. Așa ceva este o urâciune în ochii lui Dumnezeu! Trebuie să ne punem în ordine relațiile și să lăsăm să se nască gânduri noi de dragoste față de frații noștri și surorile noastre, înainte de a ne putea apropia de Domnul.

Acum, să trecem la al doilea exemplu din versetul 25. Cât de ușor dăm unui frate sau unei surori un motiv de acuzare. Dacă nu ne pasă de împăcare, nu trebuie să ne mai mirăm de starea noastră spirituală personală și comună. Desigur, este la fel de adevărat că, atunci când un frate sau o soră a păcătuit împotriva noastră, trebuie să fim întotdeauna dispuși să ne împăcăm. Domnul ne îndeamnă chiar să luăm *noi înșine* inițiativa pentru o împăcare într-un astfel de caz (Matei 18.15).

Dacă deci suntem vinovați față de fratele nostru și nu căutăm o înțelegere, poate că vom plăti mult timp – uneori până la sfârșitul vieții. Este în detrimentul nostru și al mediului în care trăim. Să ne amintim încă o dată că ar trebui să fim sare și lumină!

Versetele 27-30: Exemplul 2 – Să nu comiți adulter

Matei 5.27-30: Ați auzit că s-a spus: «Să nu comiți adulter»; dar Eu vă spun că oricine se uită la o femeie ca s-o poftască a și comis adulter cu ea în inima lui. Iar dacă ochiul tău cel drept te face să te poticnești, scoate-l și aruncă-l de la tine; pentru că îți este de folos să piară unul din mădularele tale și să nu-ți fie aruncat tot trupul în gheenă. Și, dacă mâna ta cea dreaptă te face să te poticnești, taie-o și arunc-o de la tine; pentru că îți este de folos să piară unul din mădularele tale, și să nu-ți fie aruncat tot trupul în gheenă.

Al doilea exemplu, pe care îl aduce Domnul Isus, se referă la cea de-a șaptea poruncă de la Sinai, interdicția adulterului.

Cele cinci puncte de vedere în cadrul celei de-a șaptea poruncă

Și acum urmăm din nou cele cinci puncte menționate.

1. Domnul Isus se referă la cea de-a șaptea poruncă. În Exodul 20.14 se spune: „Să nu comiți adulter.” Adulterul ar trebui, conform Vechiului Testament, pedepsit cu moartea, la fel ca și crima (Leviticul 20.10; Deuteronomul 22.22-24).⁷

⁷ În acest pasaj, încă o observație cu privire la cuvântul folosit de Domnul Isus: adulter (în greacă moichao: a comite adulter; moicheia: adulter; moicheuo: a fi adulter, a ademni pe cineva la adulter, a comite adulter cu cineva; ebraic na'ap: a comite adulter). În cuvântul german este ideea de „rupere” a căsătoriei. Acest sens nu este nici în limba ebraică (Vechiul Testament), nici în limba greacă (Noul Testament). Este vorba despre o faptă de natură sexuală, care contravine legământului căsătoriei pe care o persoană l-a încheiat. Faptul că adulterul este un păcat în ochii lui Dumnezeu este clar din multe pasaje biblice (compară de exemplu cu Leviticul 20.10; Matei 15.19; 2 Petru 2.14). Cu toate acestea, și pentru acest păcat se aplică următoarea regulă: Dacă cineva comite adulter, dar apoi mărturisește sincer acest păcat înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, va primi iertarea. Prin urmare, nu

2. Este de remarcat faptul că, în acest caz, Domnul nu menționează nicio adăugire din partea iudeilor. Poate că motivul pentru aceasta se află în practica din Israel. Nu numai fariseii au slăbit această poruncă privind adulterul. David este, cu regret, un exemplu trist de astfel de adulter, când a avut o relație intimă cu Bat-Șeba, soția viteazului său Urie. Dar nu numai atât. Mari oameni ai poporului, precum David și Solomon, precum și mulți dintre succesorii lor pe tronul împărătesc, au avut *mai mult de o soție*. Poate că noi nu asociem acest fapt direct cu adulterul. Dar, în ochii lui Dumnezeu, nu a fost întotdeauna greșit să fii căsătorit și să te legi totuși de o a doua femeie, chiar dacă o luai de soție? Dumnezeu a unit *un bărbat cu o femeie* (Geneza 2.24). Cuvintele Domnului despre această instituție confirmă aceasta (Marcu 10.6-8), la fel și cuvintele lui Pavel (1 Timotei 3.2,12). Înăsprirea regulii de către Domnul în versetul 28 confirmă aceste gânduri. Pentru că El arată mereu sensul mai profund din spatele poruncilor Vechiului Testament. Acum ne întrebăm de ce Domnul nu abordează această problemă în acest moment. Trebuie să ținem cont de faptul că Dumnezeu a tolerat această practică în Vechiul Testament, în mila Sa față de oameni. Nici în cazul lui David, nici în cazul lui Solomon, El nu a intervenit cu judecata Sa, când aceștia s-au căsătorit cu mai multe sau cu multe femei. Abia când Solomon a fost ispitit prin aceasta să se dedice idolatriei, Dumnezeu a acționat în judecată.
3. Isus nu numai că confirmă această poruncă în versetul 28, ci o înăsprește încă o dată. Pentru Domnul nu este importantă doar fapta exterioară a adulterului, ci El privește inima care duce la o astfel de faptă. Deja privirea unei femei de către un bărbat căsătorit, pentru a o dori pentru sine, este numită de Domnul adulter în inimă. El păstrează diferența dintre fapta exterioară și „adulterul în inimă”. Dar, în același timp, El arată că simplul fapt de a permite această dorință este un mare păcat în ochii lui Dumnezeu. Atât de mare încât El îl numește și adulter (în inimă). Acest punct concret era cunoscut, de altfel, chiar și în Vechiul Testament (Exodul 20.17), chiar dacă este extrem de greu de judecat. Aceste cuvinte sunt formulate într-un mod atât de clar și de insistent, încât nu mai trebuie explicate. Întrebarea nu este dacă un bărbat vede sau privește o femeie. Ideea este dacă în inima lui se naște o dorință, care îl determină să o dorească pe această femeie pentru sine. Domnul spune că bărbatul își imaginează deja în gând o relație intimă. Care bărbat (căsătorit) ar putea afirma că *niciodată* nu a păcătuit în acest sens? Chiar dacă acest pasaj nu se adresează direct bărbaților necăsătoriți, aceștia ar trebui să fie conștienți de pericolul menționat aici. Dorințele noastre ne dirijează privirea și duc foarte repede la alte dorințe și păcate.
4. Domnul nu condamnă aici nici o adăugire și nici o eliminare sau desființare din partea fariseilor, deoarece nu există așa ceva. Cu toate acestea, cuvintele Sale aspre arată că nimeni nu ar trebui să se lase pradă iluziei că numai adulterul practicat este păcat. Este din nou o chestiune a inimilor noastre, din care pornesc toate deciziile noastre (Matei 15.19).
5. Nici în acest caz Hristos nu se oprește la acest punct. El le arată ucenicilor Săi cum trebuie să se ocupe de problema acestor pofte interioare. Fiecare cititor va înțelege probabil că Domnul nu cere să ne scoatem cu adevărat ochiul drept sau să ne tăiem mâna dreaptă. Dar El menționează aceste două părți ale corpului, deoarece ele sunt mijloace de săvârșire a păcatului. O poftă începe în inimă. Adesea, ea își găsește drumul prin ochi

trebuie să se recăsătorească cu „partenerul de viață”, deoarece căsătoria ar fi fost ruptă în sens juridic sau factual și, în acest sens, nu ar mai exista. Rămâne însă adevărat că o astfel de persoană a încălcat prin „adulter” cadrul căsătoriei – aceasta este „rupere”, pe care a comis-o.

până la mână, care apoi săvârșește fapta rea. Inima a fost deja menționată în versetul 28. Pe Domnul nu-L interesează mutilarea corpului nostru dat de Dumnezeu, Creatorul, deoarece ochiul stâng sau mâna stângă ar fi încă în măsură să comită aceste păcate după smulgerea sau tăierea părții drepte. Atunci ar trebui să se îndepărteze ambii ochi și ambele mâini. Deci nu se poate referi la asta. Domnul vrea să arate că orice sacrificiu merită, dacă ajută la eliberarea de iadul care se află la sfârșitul unei vieți păcătoase.⁸

Domnul arată aici, de asemenea, elemente și pași importanți ai judecății de sine. Învățăm că un ucenic nu trebuie să fie milostiv față de sine, ci trebuie să folosească Cuvântul lui Dumnezeu cu toată asprimea pentru a se judeca pe sine.

- a) Judecata de sine înseamnă să fii conștient de păcatul pe care l-ai comis, și anume în mod foarte concret.
- b) Asta înseamnă că trebuie să identificăm și părțile din trupul, sufletul și duhul nostru care au păcătuțit; pentru că trebuie să urmărim păcatul până la punctul său de plecare.
- c) Apoi trebuie să identificăm motivul păcatului, pentru a-l mărturisi Domnului și a-l îndepărta. Aceasta poate însemna că, în viitor, va trebui să fug în anumite situații - să mă îndepărtez cât mai mult posibil de cauza păcatului.
- d) În mod deosebit trebuie verificate elementele din viața noastră care sunt în primul rând „active”, pentru a vedea dacă ele dau prilej de păcat, deoarece despre acestea vorbesc ochiul drept și mâna dreaptă. Aceasta se poate referi concret la multe domenii: la poftele mele în domeniul sexual; la înclinația mea către muzică; la tendința mea spre mânie sau invidie; la dorința mea de a fi mare în ochii altora etc.
- e) Nu trebuie să minimalizăm sau să banalizăm amploarea, „scopul” și consecințele păcatului. Domnul arată că chiar și o dorință care are loc „doar” în inimă duce la judecată: Dacă nu există o mărturisire sinceră, întregul trup trebuie să ajungă în iad, locul condamnării eterne.
- f) Judecata de sine trebuie să mă determine să renunț la păcat în viitor. O mărturisire profundă, o schimbare radicală a mentalității și conștientizarea faptului că Hristos a trebuit să moară pe cruce pentru acest păcat mă feresc să cad din nou în același păcat.
- g) Faptul că se vorbește despre mâna dreaptă și ochiul drept ne arată că este vorba despre un păcat intenționat, care este comis în deplină cunoștință, în „putere” (compară cu Apocalipsa 13.16). Domnul nu vorbește despre probleme pentru care nu suntem responsabili. Mâna dreaptă este, în general, mâna puternică. Conform cu textul din Exodul 15.6, mâna dreaptă simbolizează puterea. Tocmai pe aceasta o folosim pentru a mișca ceva. Suntem responsabili pentru acțiunile ei!

În încheiere, să conștientizăm cât de actuale sunt aceste versete. Trăim într-o societate care provoacă în mod direct poftele sexuale. Un creștin credincios poate cu greu să scape de această supraîncărcare senzorială. Cu atât mai important este să conștientizăm că orice dorință, pe care o lăsăm să se nască în inimile noastre și căreia îi dăm spațiu în gândurile noastre, este păcat. În ochii lui Dumnezeu, acestea nu sunt lucruri mărunte. De aceea, El leagă aceste consecințe de

⁸ Este de remarcat faptul că Marcu vorbește despre mână, picior și ochi (compară cu Marcu 9.43 și versetele următoare). La el, *slujirea* ucenicului este în prim-plan. Ca slujitori ai Domnului, trebuie să verificăm mereu ceea ce facem (mâna). Trebuie să verificăm, de asemenea, dacă modul nostru de viață (piciorul) este în concordanță cu Cuvântul lui Dumnezeu sau dacă ne lăsăm ispitiți să păcătuim de poftă și de privirea conștientă a lucrurilor rele (ochiul).

adulter. De aceea este atât de important să ne lăsăm curăți zilnic prin Cuvântul lui Dumnezeu și să cultivăm o judecare de sine activă.

În Noul Testament, Dumnezeu susține în mod repetat certitudinea mântuirii celor răscumpărați. Cu toate acestea, El arată în altă parte că un creștin credincios poate urma o cale care duce la moarte. Pavel le scrie credincioșilor din Roma: „Pentru că, dacă trăiți potrivit cărnii, *veți muri*” (Romani 8.13) – și aici nu este vorba despre moartea fizică! Destinatarii acestei scrisori erau cu adevărat credincioși. Dar dacă se lăsau conduși de carne și aceasta devenea o stare în viața lor, ar fi urmat o cale care avea judecata morții. Aceasta este valabil și pentru noi.

Nu este vorba despre două principii contradictorii. Dumnezeu este credincios și El va duce pe fiecare mântuit la țintă. Responsabilitatea noastră ca oameni este însă să-L onorăm în viața noastră. De aceea Domnul Isus poate vorbi aici despre iad. Știm din multe pasaje că cei care nu vor să se convertească la Dumnezeu și la Domnul Isus vor ajunge în iad. Dar dacă ne lăsăm conduși de poftele noastre, mergem pe o cale care duce la pierzare. Numai atunci când predăm Duhului controlul vieții noastre, vom merge pe calea vieții.

Versetele 31-32: Exemplul 3 – scrisoarea de despărțire

Matei 5.31-32: De asemenea s-a spus: «Oricine își va lăsa soția, să-i dea o scrisoare de despărțire»; dar Eu vă spun că oricine își va lăsa soția, în afară de motiv de curvie, o face să comită adulter; și oricine se căsătorește cu cea lăsată de bărbat comite adulter.

Al treilea exemplu nu se referă la una dintre cele Zece Porunci.⁹ Dar găsim o referire la această poruncă în Deuteronomul 24. Hristos pare să facă aluzie la aceasta în această parte a Predicii de pe munte.

Cele cinci aspecte în cadrul poruncii privind scrisoarea de despărțire

Și acum urmăm din nou cele cinci puncte menționate.

1. Domnul Isus se referă probabil la Deuteronomul 24.1-4: „Când cineva își ia o soție și se căsătorește cu ea, va fi așa: dacă ea nu capătă favoare înaintea ochilor lui, pentru că a găsit în ea ceva nepotrivit, să-i scrie o scrisoare de despărțire și să i-o dea în mână și s-o scoată din casa lui. ...” Totuși, nu este vorba aici de o „permisiune” din principiu de a-ți alunga soția, ci o expresie a îndurării lui Dumnezeu. Putem învăța aceasta din Matei 19.8: „El le-a spus: «Din cauza împietririi inimii voastre v-a permis Moise să vă lăsați soțiile, dar de la început nu a fost așa.»” Dumnezeu nu a avut niciodată gândul că un bărbat ar putea să-și alunge nevasta. „Ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă” (Matei 19.6). Moise le-a permis oamenilor aceasta. Dumnezeu, prin faptul că nu a intervenit, a tolerat acest fapt pentru o anumită perioadă de timp. Este interesant faptul că Domnul nu spune că Dumnezeu a permis aceasta, ci că El l-a lăsat pe Moise să procedeze astfel.¹⁰

⁹ Unii au legat acest al treilea exemplu de cel anterior. Într-adevăr, temele sunt strâns legate. Tocmai cele două dintre cele cinci caracteristici care lipsesc din al doilea exemplu (adăugarea de reguli fariseice și condamnarea acestora) se regăsesc aici. Cu toate acestea, deoarece structura este similară cu cea a celorlalte (s-a spus ..., dar eu vă spun ...), pare totuși să fie un exemplu independent.

¹⁰ Pe scurt, cu privire la întrebarea ce l-ar fi putut determina pe Moise să permită aceasta. Evident, unii israeliți erau înclinați să-și alunge soția fără niciun motiv. Ei își luau o soție mai mult sau mai puțin fără să se gândească, pe care apoi, când nu le mai plăcea, o alungau la fel de nehibzuit. Moise însă voia să le protejeze de această nehibzuită pe femeile care, și în Israel, erau dependente din punct de vedere social de căsătorie și, prin urmare, de soțul lor. De aceea, el a poruncit ca bărbații să scrie o scrisoare de despărțire. În aceasta, ei trebuiau nu numai să menționeze despărțirea, ci, se pare, și să justifice motivul pentru care își alungau soția. Prin această scrisoare, o astfel de femeie alungată nu putea fi tratată ca o prostituată (curvă). Conform cu Deuteronomul 22.17, un nou soț

2. Care este, în acest caz, adăugarea făcută de farisei? Evident, ei erau (parțial) de părere că un bărbat putea să-și alunge soția din orice motiv, oricând dorea. De aceea, ei au modificat introducerea poruncii divine și au spus: „Oricine...”. Existau unele doctrine care permiteau, de exemplu, divorțul pe motivul unei mâncări arse. Altele erau mai stricte și cereau motive mai grave. Dar, după cum am văzut, Dumnezeu nu a avut niciodată intenția ca soția să fie divorțată, ci a tolerat aceasta doar din cauza împietririi inimii. Domnul Isus se opune acum pretenției de a deriva un drept pozitiv dintr-o toleranță și de a-l extinde la orice caz („oricine”). El opune un „oricui” și clarifică faptul că *fiecare caz* (cu excepția unuia menționat) este păcat și constituie adulter. În acest sens, acest al treilea exemplu ar putea fi interpretat ca un fel de contrapondere la al doilea exemplu. Pentru că acolo nu a existat nicio adăugire umană – aici nu există o bază reală în Legea lui Moise pentru respingerea după bunul plac a unei femei. Probabil de aceea fraza introductivă este formulată diferit doar în acest exemplu decât în celelalte pasaje. Căci nu se spune: „Ați auzit...”, ceea ce includea cel puțin porunca lui Dumnezeu și nu conținea doar adăugarea rabinilor. În acest caz, citim: „S-a spus”, și anume (în această formă) de către iudei, nu de către Dumnezeu.
3. Prin urmare, Domnul Isus, pentru prima dată, nu înăsprește aici porunca. Nu exista aici o bază reală în Cuvântul lui Dumnezeu. În schimb, Domnul Isus poruncește contrariul a ceea ce învățau fariseii.
4. Cu o singură frază, Domnul Isus răstoarnă astfel învățătura fariseilor și a cărturarilor. Orice despărțire, pe care fariseii voiau s-o permită, este, în ochii lui Dumnezeu, o incitare la adulter, pentru că ce ar fi putut face în Israel o femeie care a fost lăsată? Statutul social nu era comparabil cu situația de astăzi, în care statul compensează multe prin ajutor social etc. În acea vreme, femeile depindeau de obicei de căsătoria cu un bărbat pentru a avea siguranță socială. Asta înseamnă că, după o despărțire, ele trebuiau să facă tot posibilul să se recăsătorească, pentru că altfel ar fi trăit în sărăcie extremă. Sau se îndreptau către domenii ilegale, cum ar fi prostituția. Ambele însemnau adulter în ochii lui Dumnezeu. Dumnezeu urăște despărțirea (Maleahi 2.16) și, de la venirea lui Isus, insistă ca o căsătorie să rămână intactă până când moartea o va desface. Este numită o singură excepție: Dacă femeia încălcase deja căsătoria prin relații intime cu un alt bărbat, bărbatul avea dreptul să o alunge. Astfel, ea era de fapt condamnată la moarte (compară cu Leviticul 20.10) – prin urmare, adulterul era numai vina ei. Într-un astfel de caz, alungarea nu mai era relevantă conform poruncilor Vechiului Testament, deoarece judecata lui Dumnezeu oricum trebuia executată. Cu toate acestea, trebuie să ținem cont de faptul că, în vremea Domnului, pedeapsa cu moartea se pare că nu mai era executată (compară cu Luca 7.39). În acest context, excepția menționată aici, în legătură cu cuvintele Domnului din Matei 19.9, capătă o altă semnificație. Dumnezeu consideră că, în cazul adulterului, căsătoria este atinsă în esența ei, astfel încât îi permite soțului înșelat să se despartă. Nu avem aici o recomandare, ci o admitere a acestei posibilități. Și să reținem: este vorba despre *un singur caz*, despre o *excepție*.
5. Învățătura Domnului Isus în aceste versete constă, așadar, în faptul că El respinge în principiu despărțirea și divorțul. Cel care se despărțea de soția sa o obliga să comită adulter, căci în ochii lui Dumnezeu prima căsătorie era încă valabilă – astfel încât orice nouă căsătorie era o încălcare a primei uniuni matrimoniale. Cel care se căsătorea cu o femeie divorțată comitea, de asemenea, adulter. Pentru a evita aceasta, Domnul Isus

putea să o aducă pe femeie în fața instanței dacă descoperia că ea nu mai era virgină. Cu o scrisoare de divorț, însă, femeia respinsă era într-o oarecare măsură protejată din punct de vedere juridic și social.

insistă asupra fidelității conjugale a soțului și a soției. Aceasta a fost voia lui Dumnezeu de la început (Geneza 2.24) – și așa rămâne.

Această poruncă a Domnului este, de asemenea, de mare actualitate. Astăzi, este din ce în ce mai obișnuit, chiar și printre creștinii credincioși, ca soțul și soția să se despartă. Este suficient să crezi că nu mai poți trăi împreună. Se acceptă faptul că gândul lui Dumnezeu, așa cum este consemnat aici, este în totală contradicție cu acest lucru. Se justifică pur și simplu prin faptul că conviețuirea este insuportabilă. Această afirmație este deja primul păcat.

Dar este și mai rău să te recăsătorești după o anumită „perioadă de decență”. Se crede că s-a găsit un nou partener cu care lucrurile vor merge mai bine. După cuvintele Domnului, acest fapt nu este altceva decât adulter. Nu ar trebui să atenuăm severitatea Cuvântului lui Dumnezeu, așa cum ni se prezintă ea aici. Gândurile lui Dumnezeu nu s-au schimbat – și ar trebui să le acceptăm și în zilele noastre!

Versele 33-37: Exemplul 4 – jurământul fals

Matei 5.33-37: Din nou ați auzit că s-a spus celor din vechime: «Să nu juri strâmb, ci să împlinești față de Domnul jurămintele tale»; dar Eu vă spun: Nu jurați deloc; nici pe cer, pentru că este tronul lui Dumnezeu; nici pe pământ, pentru că este așternutul picioarelor Sale; nici pe Ierusalim, pentru că este cetatea marelui Împărat; nici pe capul tău să nu juri, pentru că nu poți face un singur păr alb sau negru. Ci cuvântul vostru să fie: «Da, da», «nu, nu»; iar ce este mai mult decât acestea este de la cel rău.

Al patrulea exemplu se referă la jurământ. În timpul vieții lui Isus pe pământ, era evident o obișnuință să-ți întărești propriile cuvinte cu un jurământ și astfel să le confirmi. Dar dacă o persoană confirmă aproape fiecare afirmație cu un jurământ, aceasta sugerează că, în caz contrar, cuvintele sale nu sunt demne de încredere.

Cineva a spus odată: A-L chema pe Dumnezeu ca martor la fiecare ocazie înseamnă a chema în ajutor pe cineva absent, în prezența căruia nu suntem obișnuiți să vorbim, pentru că altfel nu am avea nevoie de El ca martor în permanență. Am ști atunci că El nu conferă autoritate propriilor noastre cuvinte prin invocarea Numelui Său, ci prin faptul că El acționează în interiorul nostru.

A jura fals înseamnă a minți. Deci, și aici este vorba despre un păcat al stricăciunii umane. Cu regret, știm din propria experiență cât de des comitem acest păcat, deși, ca și copiii ai lui Dumnezeu, ne este clar că astfel acționăm în contradicție cu viața noastră nouă.

Cele cinci aspecte în cadrul poruncii privind jurământul fals

Când ajungem la cele cinci puncte, este vorba din nou despre porunca lui Dumnezeu.

1. Domnul Isus se referă în mod evident la două pasaje din Lege:
 - a) Leviticul 19.12: „Și să nu jurați strâmb pe Numele Meu; și să nu profanezi Numele Dumnezeului tău. Eu sunt DOMNUL.”
 - b) Numeri 30.2: „Dacă un bărbat va face o promisiune DOMNULUI sau va face un jurământ, ca să-și lege sufletul cu obligație, să nu-și calce cuvântul: să facă potrivit cu tot ce a ieșit din gura lui.” (compară și cu Deuteronomul 23.22 și versetele următoare; Zahari 8.17).

Fundamentul primei porunci menționate este a treia poruncă: „Să nu iei în deșert Numele DOMNULUI Dumnezeului tău. Pentru că DOMNUL nu va socoti nevinovat pe cel

care va lua în deșert Numele Său” (Exodul 20.7). A doua poruncă îl obliga pe cel care jura să-și respecte jurământul. Altfel, ar fi rostit Numele lui Dumnezeu în mod zadarnic.

2. Care este în acest caz adăugarea făurită de farisei? Evident, cărturarii dăduseră instrucțiuni să nu se jure pe Numele DOMNULUI, pentru a nu încălca a treia poruncă. Cu toate acestea, ei voiau să oblige oamenii să jure și să nu renunțe la autoritatea unei instanțe superioare. De aceea, ei au stabilit ca „instanță superioară” cerul, pământul sau Ierusalimul. Apelul la aceste trei autorități locale avea scopul de a întări o afirmație. Deoarece în acest fel se evita Numele lui Dumnezeu, totul era legat de un jurământ. Astfel, rabinii au pus bazele unui jurământ ușuratic. Iudeilor le plăcea să jure pe tot felul de lucruri cu cuvinte formulate în mod formal.
3. La începutul exemplelor din Lege, am văzut că Domnul Isus nu înlătură Legea, ci o confirmă și chiar o înăsprește. Cum se aplică aceasta în cazul de față? Înăsprirea Legii constă în faptul că El spune: „Nu jurați deloc”. Omul crede că poate ocoli porunca din Leviticul 19.12 prin cuvinte de substituție. Hristos arată însă că, chiar și când jurăm pe cer, pe pământ, pe Ierusalim sau pe propriul nostru cap, nu ne referim la nimeni altul decât la Dumnezeu Însuși. El explică: Legea spune: Să nu folosiți Numele lui Dumnezeu în scopuri de nimic când jurați. Eu vă spun: să nu jurați deloc, astfel nu veți fi în pericol să folosiți Numele lui Dumnezeu în mod greșit. Acum, cineva ar putea întreba: Nu se spune în pasaje precum Deuteronomul 6.13; Exodul 22.10; Leviticul 5.1 și altele, că trebuie să jurăm? Nu era aceasta o poruncă a lui Dumnezeu Însuși? Răspunsul este: Domnul Isus nu se opune *acestor* porunci, deoarece ele se referă la un jurământ care trebuie făcut *înaintea lui Dumnezeu* în anumite cazuri. Ceea ce El condamnă este faptul că oamenii își întăresc vorbele de zi cu zi printr-un jurământ. Căci Dumnezeu nu a vorbit în Vechiul Testament că declarația unui om ar căpăta o valoare mai mare prin jurământ. Dar tocmai aceasta era adăugarea fariseilor la Cuvântul lui Dumnezeu!
4. Domnul Isus abordează apoi în detaliu adăugirile făcute de iudei:
 - a) Ei au indicat „jurământul pe cer” ca o posibilitate de jurământ. Dar nu au luat în considerare faptul că acesta este tronul lui Dumnezeu, adică, într-un fel, sediul guvernării DOMNULUI. Cărturarii ar fi trebuit să știe aceasta, deoarece Dumnezeu vorbește despre aceasta în Isaia 66.1: „Așa zice DOMNUL: «Cerurile sunt tronul Meu, iar pământul, așternutul picioarelor Mele»”. Deci, cine jura pe cer, folosea în mod indirect numele DOMNULUI.
 - b) În primul exemplu al uciderii, Domnul Isus a respins adăugirile iudeilor prin propria lor autoritate. Aici, El citează Vechiul Testament în înăsprirea Legii și respingerea adăugirilor omenești. La fel și în ceea ce privește pământul, care este scaunul picioarelor Sale. Astfel, acesta poartă și Numele Celui care stă pe el.
 - c) În ceea ce privește orașul Ierusalim, argumentul lui Isus este emoționant. Aici vorbește marele Împărat Însuși și se referă la *cetatea Sa!* În același timp, este vorba din nou de un citat din Vechiul Testament, aici al unuia dintre fiii lui Core: „DOMNUL este mare și foarte vrednic de laudă în cetatea Dumnezeului nostru, pe muntele sfânteniei Sale. Frumos în înălțimea sa, bucuria întregului pământ este muntele Sionului, în părțile de nord, cetatea Marelui Împărat” (Psalmul 48.1,2). Cine este Împăratul? Este Domnul, Emanuel, care a venit la oameni. Deci, și un jurământ cu numele Ierusalimului era o folosire greșită a Numelui Domnului.
 - d) Poate că a patra variantă, jurământul pe capul propriu, era cea mai extremă. Se jura pe sine însuși, adică „cu” miza propriei vieți. Dar oare renunța cineva cu adevărat la

aceasta când era prins mințind? Dar cine este Creatorul fiecărui om? Din nou, DOMNUL! Pentru că omul nu poate face niciun fir de păr alb sau negru. Orice fir de păr vopsit rămâne așa cum era înainte și revine la culoarea inițială. Dar Dumnezeu poate schimba culoarea părului.

5. Care este învățătura profundă a Domnului? Este clar că vorbirea ucenicilor trebuie să fie întotdeauna adevărată. Un ucenic, care trebuie să spună: „Sincer să fiu ...”, își pune de fapt la îndoială restul vorbirii sale. Dar Stăpânul ne învață să spunem întotdeauna „da” când vrem să spunem „da” și „nu” când vrem să spunem „nu”. Orice altceva este de la cel rău! Adică nu se spune adevărul. „De la cel rău” – poate că această expresie este chiar o aluzie la satan. În cea de-a doua ispită a Domnului (Matei 4.5-7), el a redat conștient versetul din Psalm într-o formă scurtată. Acolo, el își dezvăluise deja complet caracterul de mincinos. De altfel, este interesant că tocmai aceste afirmații sunt repetate de Iacov în epistola sa (Iacov 5.12). Iacov ne arată situația ucenicilor în Împărăția lui Dumnezeu și ne explică mai multe porunci ale Domnului. Cu toate acestea, pentru ca nimeni să nu aibă ideea că acest cuvânt al Domnului, de a spune adevărul, este „doar” legat de Împărăția cerurilor, dar nu are o semnificație mai profundă pentru noi, ca mădulare ale unui singur trup al Adunării (Bisericii), să ne referim la Efeseni 4.25: „De aceea, lepădând minciuna, vorbiți adevărul fiecare cu aproapele său, pentru că suntem mădulare unii altora”. Aceasta este valabil pentru noi, creștinii credincioși. În creștinism, deci, jurământul nu își are locul.

O excepție este desigur, în cazul în care trebuie să depunem un jurământ în fața instanței, în serviciul public sau în alt context. Domnul nu se referă aici la acest aspect. Romani 13.1 și versetele următoare ne arată cum trebuie să ne comportăm față de autoritate. Dacă aceasta ne cere să depunem un jurământ, trebuie să îi fim ascultători. Numai atunci când acest jurământ este îndreptat împotriva lui Dumnezeu (de exemplu, un blestem), trebuie să-l refuzăm (compară cu Faptele apostolilor 5.29).

Domnul este și în privința aceasta modelul nostru. Când a fost pus sub jurământ de marele preot, El a răspuns și Și-a întrerupt tăcerea, care Îl caracterizase până atunci în deplină smerenie și devotament; pentru că acest jurământ pronunțat Îl obliga prin lege să-și întrerupă tăcerea (compară cu Matei 26.62).

Versetele 38-42: Exemplul 5 – Ochi pentru ochi

Matei 5.38-42: Ați auzit că s-a spus: «Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte»; dar Eu vă spun: Nu vă împotriviți răului; ci, oricui te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celălalt; și celui care vrea să meargă la judecată cu tine și să-ți ia cămașa, lasă-i și haina; și oricine te va obliga să mergi o milă, mergi cu el două. Celui care îți cere, dă-i; și nu te întoarce de la cel care dorește să se împrumute de la tine.

Primele patru exemple erau legate între ele. Ele ne-au prezentat mai mult latura dreptății practice în acțiunile unui ucenic. Era vorba de a nu urmări violența sau stricăciunea.

Acum, în ultimele două exemple, ajungem la latura naturii divine. Este vorba despre trăsăturile Sale de lumină și dragoste (har). Am văzut deja aceasta în a doua parte a fericirilor și la Lumina lumii. Aici, Domnul Isus tratează mai întâi întrebarea cum trebuie să se comporte un ucenic cu cineva care l-a rănit sau vrea să-l rănească.

Cele cinci aspecte în cadrul poruncii privind răzbunarea

Din nou, procedăm pe baza celor cinci puncte, începând cu porunca lui Dumnezeu.

1. Domnul Isus se referă la următoarea poruncă din Lege: „Dar dacă va fi vreo vătămare, vei da viață pentru viață, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior, arsură pentru arsură, rană pentru rană, vânătăie pentru vânătăie” (Exodul 21.23-25). Rânduiele similare se găsesc în Leviticul 24.20 și versetele următoare și în Deuteronomul 19.21. Deci, Dumnezeu S-a exprimat precis în Lege cu privire la consecințele vătămării fizice. Dacă cineva a cauzat unei persoane o vătămare fizică, el însuși trebuia să sufere o pedeapsă fizică similară.
2. Care este, în acest caz, adăugarea făcută de farisei? La prima vedere, aceasta nu este evidentă. Dar contextul versetelor 38-42 pare să sugereze că iudeii interpretaseră această lege a lui Dumnezeu altfel decât intenționase Dumnezeu. Căci Dumnezeu nu poruncise nicăieri ca persoana vătămată sau rudele sale directe să se răzbune singuri. Era necesară o evaluare obiectivă a vinovăției, cel puțin de către un tribunal local (compară cu Leviticul 19.15,35; Numeri 35.12; Deuteronomul 1.17; 16.18 etc.). În afară de aceasta, conform cu Deuteronomul 17.8 și versetele următoare, Dumnezeu poruncise ca în locul pe care Yahve (DOMNUL), Dumnezeul lui Israel, îl va alege, să fie preoți, leviți și un judecător pentru a judeca lucrurile care erau în dispută în mijlocul poporului. Deci, dacă, de exemplu, unui fiu al familiei i se rupea un dinte, acesta sau unul dintre rudele sale *nu avea voie să se răzbune și să riposteze*. Cazul trebuia adus înaintea unui fel de „instanță judecătorească recunoscută”. Dumnezeu nu dăduse această poruncă pentru practica cotidiană a populației. Era o instrucțiune de justiție generală. Dacă cineva era vătămat, tribunalul trebuia să se asigure că cel care cauzase vătămarea primea ca pedeapsă aceeași vătămare. Dar pentru pronunțarea acestei sentințe era necesară o instanță neutră. Se pare însă că tradiționaliștii și cărturarii permiteau poporului să ia lucrurile în propriile mâini, după cum putem deduce din versete. Dumnezeu, în schimb, spusese: „A Mea este răzbunarea și răsplata” (compară cu Deuteronomul 32.35), astfel încât „judecata” menționată în Deuteronomul 17.8 și versetele următoare trebuia neapărat inclusă. Pe lângă aceasta, iudeii au extins această poruncă la toate domeniile vieții în care cineva era dezavantajat, oricât de mic ar fi fost acest dezavantaj. Dar aceasta nu era intenția lui Dumnezeu când a dat Legea. Situația relevantă a acestei reglementări era un prejudiciu fizic cu adevărat grav. Dar, deoarece iudeii extinseseră în mod evident aplicarea acestei legi, Domnul Isus a dat în explicațiile Sale exemple dintr-un domeniu în care persoana defavorizată nu suferise niciun prejudiciu fizic.
3. La fel ca în al patrulea exemplu, și aici pare că Domnul a abrogat legea și a introdus o altă poruncă. Dar nu este așa. Pentru că, așa cum s-a menționat deja în introducerea la Predica de pe munte, aceste trei capitole nu conțin instrucțiuni pentru politică și guvernare. Este vorba despre porunci pentru viața personală de credință a unui ucenic. Porunca „ochi pentru ochi, dinte pentru dinte” nu avea de fapt ce căuta în viața personală de credință a unui ucenic, deoarece acest comportament nu ar trebui să caracterizeze pe un ucenic în Împărăție. Prin urmare, Hristos nu avea de confirmat în acest moment nicio poruncă, pe care un ucenic ar fi trebuit să o aplice corect în viața sa de credință. Iudeii aplicaseră porunca propriu-zisă într-un mod complet greșit, și anume în interes propriu. Domnul, în schimb, arată că nu trebuie să-ți impui acest drept în favoarea ta, dacă vrei să acționezi în conformitate cu voința lui Dumnezeu. Legea rămâne în vigoare și continuă să fie o instrucțiune pentru jurisdicția iudeilor de a pedepsi răul și de a lăuda binele — Domnul nu anulează nicidecum această responsabilitate. Dar individul nu este obligat să denunțe o persoană care i-a făcut ceva rău. Așadar, nu este necesar să

acționezi personal, ca să aibă loc o astfel de ședință de judecată, dacă vrei să-i arăți milă celuilalt.

4. Într-un anumit sens, însă, Domnul nostru folosește utilizarea greșită a poruncii divine ca pretext pentru a aprofunda Legea: Adevăratul ucenic al lui Isus ar trebui în acțiunile sale să fie nu numai drept, ci și îndurător. Principiul „ochi pentru ochi, dinte pentru dinte” era o poruncă de răzbunare dată de Dumnezeu, care trebuia realizată prin judecători. Acum însă, Domnul arată că un om, care și-a pierdut dinții sau ochiul din cauza păcatului altuia, nu avea un motiv să meargă la judecată; pentru că dacă el acționa călăuzit de credință, har și dragoste ar fi fost dispus să îndure chiar și o dublă disprețuire și o dublă lovitură.

Cu alte cuvinte: Domnul mută privirea de la făptuitor la victimă. Indiferent de sentința judecătorească pronunțată împotriva făptuitorului, Domnul voia să-l determine pe cel lovit să imite îndurarea lui Dumnezeu. Dumnezeu S-a arătat mereu oamenilor ca un Dumnezeu milostiv, încet la mânie și mare în bunătate. O persoană vătămată avea dreptul să apeleze la instanțele judecătorești. Fariseii, dintre care unii făceau parte din tribunalul suprem (compară cu Ioan 3.1; 7.50,51), aveau posibilitatea de a urmări în justiție pe cineva care le făcuse rău. Și aici Domnul arată: aceasta nu era gândul lui Dumnezeu cu porunca „ochi pentru ochi”. El voia dreptate, dar nu în detrimentul milostivirii. Aceasta trebuia să prevaleze în cazul celui vătămat și să confere dreptății adevărata putere. „Pentru că Legea a fost dată prin Moise; harul și adevărul au venit prin Isus Hristos” (Ioan 1.17). De aceea, Hristos dă aici patru rânduieli:

- a) „Nu vă împotriviți răului!” Acest verset nu înseamnă că trebuie să tolerăm *răul* sau pe cei răi în Adunarea lui Dumnezeu. S-a menționat de mai multe ori că Predica de pe munte nu se referă la Adunarea (Biserica) lui Dumnezeu. Domnul prezintă aici principiile Împărăției Sale. Atâta timp cât Hristos este cel respins, răul nu va fi alungat din această Împărăție și nici nu este posibil să se elimine răul din aceasta (compară cu Matei 13.28 și versetele următoare). Aici este necesară răbdarea credincioșilor. Acest verset nu este în contradicție cu Iacov 5.7: „Împotriviți-vă diavolului”. El este, într-adevăr, *cel* rău prin excelență. Dar Iacov se referă la o împotrivire morală. În Matei 5, dimpotrivă, este vorba despre renunțarea la o revoltă (interioară) împotriva acelor oameni care ne fac (vor să ne facă) rău și care, în ultimă instanță, sunt inspirați de satan, stăpânul lor. Cu alte cuvinte: Nu trebuie să luptăm împotriva celui rău și a răului pe care ni-l face. Mai degrabă, avem misiunea de a îndura nedreptatea cu smerenie – așa cum a făcut Domnul Isus Însuși. Domnul a fost adesea confruntat cu oameni răi, incitați de satan, sau acuzat pe nedrept. Dar El nu a chemat niciodată la revoltă. El a îndurat în tăcere. Aceasta era opusul a ceea ce propovăduiau fariseii și cărturarii.
- b) „Oricui te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celălalt.” Ca și în versetele 29 și 30, Domnul Isus nu vrea să spună aici că trebuie să întoarcem efectiv și obrazul stâng. Același lucru este valabil și pentru celelalte două exemple. Trebuie să ținem cont de faptul că lovitura peste obrazul drept este o jignire mare. De obicei, un dreptaci lovește pe obrazul stâng. Așadar, este evident că aici este vorba despre o lovitură cu dosul palmei, expresia unei jigniri deliberate. Un ucenic trebuie să îndure aceasta fără să se plângă, fără să riposteze și fără să se revolte (compară cu 1 Petru 2.20; în legătură cu Domnul: Isaia 50.6). Întoarcerea celuilalt obraz arată: celălalt a vrut să jignească. Dar prin viața mea în comuniune cu Tatăl ceresc nu mă consider jignit, ci îndur în Numele lui Isus, pentru dreptatea Lui. - Dăm noi o astfel de dovadă de îndurare față de jignirile din partea oamenilor, chiar și ale creștinilor credincioși?

- c) „Celui care vrea să meargă la judecată cu tine și să-ți ia cămașa, lasă-i și haina.” Aici se explică ucenicului că regula este valabilă nu numai în sfera privată, ci și în cea publică, și anume în fața instanței. Ea se aplică tuturor straturilor sociale. De fapt, iudeilor le era interzis să păstreze peste noapte haina unui debitor sărac ca gaj (compară cu Exodul 22.25,26; Deuteronomul 24.12,13). Isus Hristos îi spune ucenicului Său că, în ciuda lipsurilor, acesta trebuie să fie dispus să renunțe la cămașa lui, chiar dacă nu mai are nimic altceva.¹¹

De reținut: Domnul nu abrogă legea și nu îi spune creditorului: Poți să iei totul. Hristos se adresează celui a cărui proprietate este pusă în gaj – și acesta trebuie să fie dispus să îndure și mai mult. Poate că în acest verset joacă un rol și faptul că cel a cărui proprietate este pusă în gaj a comis o nedreptate. De ce altfel ar merge celălalt la tribunal? Apoi, Domnul Isus spune că ucenicul său trebuie să fie gata să împlinească chiar mai mult decât cerea legea de la Sinai, dând și haina.

- d) Al treilea exemplu se numește: „Oricine te va obliga să mergi o milă, mergi cu el două.” Și cu aceasta Domnul respinge considerațiile și poruncile iudeilor. Uneori, oamenii de rang înalt obligau pe alții să îndeplinească un anumit serviciu. Simon din Cirene, de exemplu, a trebuit să poarte crucea lui Isus o porțiune de drum. Era asta dorința lui? Cu siguranță nu. Dar dacă unui ucenic i se impune un astfel de serviciu, o astfel de obligație, el trebuie să fie dispus să o facă fără să se plângă. El trebuie să fie dispus să meargă mai degrabă două mile, decât să refuze prima. Aceasta era în totală contradicție cu învățătura fariseilor și nu este altceva decât o acțiune în har! Nu trebuie să trecem cu vederea faptul că, deși Domnul menționează trei exemple, învățătura Sa nu se limitează la aceste trei puncte. El se referă la o atitudine, la spiritul de acțiune al unui ucenic. Pot exista alte 100 de cazuri. Ucenicul nu insistă asupra dreptului său, ci acționează cu milă.

5. Care este învățătura mai profundă a Domnului? Ea poate fi dedusă din ultimul verset: „Celui care îți cere, dă-i; și nu te întoarce de la cel care dorește să se împrumute de la tine”. Domnul nu Se referă deloc la o situație în care ucenicului i s-a făcut nedreptate (ochi pentru ochi, dinte pentru dinte). Mai degrabă, învățătura este să dai celui care cere și să nu te închizi față de cineva care are o nevoie. Deci, nu numai când cineva ne face nedreptate (ne dă în judecată), nu numai când cineva exercită o presiune considerabilă asupra noastră (constrânge), ci și la o simplă cerere, trebuie să răspundem cu o inimă plină de milă și de renunțare de sine.¹² Am subliniat deja că în ultimele două exemple se pune din nou accentul pe revelarea naturii lui Dumnezeu. Aceasta se vede dacă comparăm acest verset cu capitolul 7.7,8: „Cereți și vi se va da! Căutați și veți găsiți! ... Pentru că oricine cere primește; și cine caută găsește.” Aici Dumnezeu este Cel care acționează, care dă în bunătața Sa. Aceasta ar trebui să fie și atitudinea ucenicului. Dumnezeu a dat ce avea mai prețios pentru noi, păcătoșii: pe Fiul Său. Nu ar trebui să

¹¹ Poate că ordinea folosită în Luca 6.29, care diferă de cea din Matei, arată clar că în a treia Evanghelie se referă mai degrabă la o luare violentă a hainei. Acolo se vorbește mai întâi despre haină și apoi despre cămașă.

¹² Aceasta nu înseamnă aici o dăruire nehibzuită și fără sens. Când iudeii au cerut aparent a doua oară pâine și pește de la Domnul Isus (compară cu Ioan 6.27), El nu i-a ascultat. Domnul nu a dat curs nici cererilor fariseilor de a le da un semn suplimentar. O astfel de minune nu ar fi fost de folos pentru fariseii necredincioși (compară cu Matei 16.1 și versetele următoare). Există cereri la care nici noi nu ar trebui să răspundem prin dăruire nehibzuită. De exemplu, când știm că un sărac nevoiaș face lucruri rele cu banii sau lucrurile pe care i le dăm. Atunci trebuie să acționăm cu înțelepciune. Dar dacă, de exemplu, un frate este într-adevăr în nevoie, noi, ca și creștini credincioși, suntem chiar obligați să dăm din dragoste (compară cu 1 Ioan 3.17).

fim dispuși să dăm celor care cer și împrumută puținul, care oricum nu ne aparține, ci ne este încredințat de Dumnezeu?

Versele 43-48: Exemplul 6 – iubirea aproapelui

Matei 5.43-48: Ați auzit că s-a spus: «Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău»; dar Eu vă spun: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei care vă blestemă, faceți bine celor care vă urăsc și rugați-vă pentru cei care se poartă rău cu voi și vă persecută, ca să fiți fii ai Tatălui vostru care este în ceruri: pentru că El face să răsară soarele Său peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaie peste cei dreți și peste cei nedreți. Pentru că, dacă iubiți pe cei care vă iubesc, ce răsplată aveți? Nu fac și vameșii la fel? Și, dacă salutați numai pe frații voștri, ce lucru neobișnuit faceți? Nu fac și națiunile la fel? Voi deci fiți desăvârșiți, după cum Tatăl vostru cel ceresc este desăvârșit.

Ajungem astfel la a șaptea parte a marii învățături despre valabilitatea Vechiului Testament pentru ucenicii Domnului. Aceasta se referă la practicarea concretă a dragostei.

Cele cinci aspecte în cadrul poruncii privind iubirea aproapelui

Și în acest al șaselea exemplu, pe care îl aduce Hristos, ne ținem de cele cinci puncte cunoscute.

1. Domnul Isus se referă la următoarea poruncă din Lege: „Să nu fii răzbunător și să nu ții mânia împotriva fiilor poporului tău, ci să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. Eu sunt DOMNUL.” (Leviticul 19.18). Această poruncă se potrivește foarte bine cu cea precedentă, de a nu căuta răzbunare. Pentru că această atitudine pașnică este punctul de plecare al învățaturii lui Dumnezeu din Leviticul 19. Cine nu vrea să se răzbune când este lovit de aproapele său are nevoie de un motiv pentru această atitudine, deoarece răzbunarea corespunde mai degrabă naturii omului. Există însă un motiv care ne dă această putere, și anume dragostea. Această poruncă este, de altfel, cuvântul din Vechiul Testament cel mai des citat în Noul Testament (compară printre altele cu Matei 19.19; 22.39; Marcu 12.31; Luca 10.27; Romani 13.9; Galateni 5.14; Iacov 2.8).
2. Care este, în acest caz, adăugarea fariseilor? Iudeii au tras o concluzie logică: „Dacă trebuie să-mi iubesc aproapele – lucru care mi se cere în mod expres –, asta nu înseamnă deloc că trebuie să-mi iubesc și vrăjmașul. Dumnezeu nu a vorbit despre asta. Deci, cu siguranță, Dumnezeu vrea să spună că trebuie să-mi urăsc vrăjmașul. La urma urmei, El a poruncit poporului să-i extermină pe vrăjmașii din țara Canaan” (Numeri 33.51,52; Deuteronomul 7.2). Mulți gândeau într-adevăr astfel sau în mod similar – iar cărturarii au transformat aceasta într-o poruncă. Dar o astfel de idee nu se regăsește în Vechiul Testament.
3. În ce mod confirmă Hristos Legea sau chiar o extinde? În primul rând, El arată cine este aproapele unui ucenic. Iudeii limitau aceasta la frații lor, la poporul lor. Domnul le arată ucenicilor Săi că fiecare om poate deveni aproapele, chiar și un vrăjmaș personal. Când îl întâlnesc, trebuie să-l tratez ca pe aproapele meu. Trebuie să reținem că prin „vrăjmaș” nu se înțelege că eu însumi sunt ostil față de această persoană. Ea se comportă ostil față de mine. Domnul Isus arată în așa-numita „Pilda samariteanului milostiv” că legiuitorii aveau propriile lor idei despre cine este aproapele. Acestea nu erau în concordanță cu cele ale lui Dumnezeu. În Luca 10.29, legiuitorul întreabă: „Cine este aproapele meu?” Aceasta arată că iudeii doreau să mențină cercul „aproapelui” cât mai restrâns posibil. Dar, desigur, porunca „dar Eu vă spun: Iubiți pe vrăjmașii voștri, și rugați-vă pentru cei care se poartă rău cu voi și vă persecută” este o extindere a Legii. Dar ne întrebăm cum poate Domnul să ne ceară să iubim nu numai pe aproapele nostru, ci chiar și pe

vrăjmașul nostru. Și aici devine din nou clar că El nu se referă la o constituție politică. Vrajmașii statului și cei care încalcă legea trebuie condamnați și judecați. Aceasta reiese din pasaje precum Romani 13.4 (autoritatea „nu degeaba poartă sabia”). Dar dacă cineva mă urăște personal, trebuie să-i arăt dragoste. A face aceasta este imposibil pentru omul natural. El nu este în stare să-și iubească vrăjmașul. Și aici devine clar că Domnul Isus se adresează adevăraților ucenici. Ei au o viață nouă, care este chiar în stare să-și iubească pe vrăjmași.

4. Domnul respinge astfel adăugarea iudeilor, conform căreia ar trebui să-l urâm pe vrăjmaș, pentru că ce a făcut Dumnezeu? Poporul Său I s-a dovedit de multe ori ostil, începând cu călătoria prin pustie și apoi din ce în ce mai mult de-a lungul istoriei sale. Cu toate acestea, Dumnezeu a avut milă de israeliți în repetate rânduri și i-a adus înapoi chiar și din captivitatea Babilonului. Ucenicii lui Isus trebuie să ia aceasta ca model. Pentru noi există mult mai mult. Citim în epistole: „Dar Dumnezeu Își arată propria Lui dragoste față de noi prin aceea că, pe când eram noi încă păcătoși, Hristos a murit pentru noi. ... Pentru că, dacă, fiind vrăjmași, am fost împăcați cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, ...” (Romani 5.8,10). Dumnezeu nu ne-a urât pe noi, care eram vrăjmașii Lui, altfel nimeni nu ar fi putut fi mântuit de mânia lui Dumnezeu. În versetele 46 și 47, Hristos arată clar absurditatea acestor tradiții iudaice. A iubi pe cineva care îmi este apropiat și îmi face bine nu este nimic deosebit printre oameni. Chiar și cei mai urâți de iudei – vameșii – acționau după această deviză. Chiar și păgânii disprețuiți își salutau „frații”. Astfel, Domnul Isus dezvăluie că fariseii își bazau tradițiile numai pe reguli de comportament uman, care nu rezistau niciunei verificări în lumina lui Dumnezeu. Un ucenic al Domnului, în schimb, trebuie să-și trăiască viața înaintea lui Dumnezeu. El nu trebuie să decidă în funcție de simpatie sau antipatie, ci să reveleze natura lui Dumnezeu.
5. Ajungem astfel la ultimul punct, scopul propriu-zis al poruncii, așa cum îl formulează Domnul Isus. El spune: „Ca să fiți fii ai Tatălui vostru care este în ceruri.” Aici, aceasta înseamnă să fim imitatori ai lui Dumnezeu. Deja în legătură cu versetul 9 am văzut că Domnul nu vorbește aici despre poziția creștinului credincios. El ne îndeamnă să revelăm natura lui Dumnezeu, respectiv a Tatălui ceresc, pe pământ într-un mod practic. Aceasta devine foarte clar în acest ultim exemplu: Dumnezeu ne-a iubit pe noi, vrăjmașii Lui. Cine dorește să se dovedească a fi fiu al Tatălui, îi iubește și pe vrăjmașii săi și le face bine. Domnul Isus a arătat dragostea lui Dumnezeu față de fiecare om, chiar și față de vrăjmașii Săi. Să ne gândim doar la rugăciunea Sa pentru cei care l-au dus la cruce (compară cu Luca 23.34). Acum *noi trebuie* să revelăm această dragoste. Este mai mult decât compasiune. Este vorba de a face bine vrăjmașilor, de a-i ajuta, de a-i binecuvânta, de a le satisface nevoile lor reale. Faptul că aceasta este potrivit și pentru noi, creștinii credincioși, este arătat clar de Pavel în Romani 12.14,17,20,21. Putem fi siguri că Domnul ne va pune la încercare, pentru a vedea dacă suntem cu adevărat gata să ne binecuvântăm vrăjmașii! Vor fi ocazii. Ar trebui să ne gândim că Dumnezeu până astăzi lasă soarele să răsară peste cei răi și peste cei buni. Chiar și celor nedrepti le dă ploaie pentru o recoltă bună. Ce Dumnezeu avem! Chiar și asupra vrăjmașilor Săi revarsă binecuvântări pământești, cum ar fi sănătatea, capacitatea de a munci sau fericirea de a avea o familie. Dacă Dumnezeu Se poartă astfel față de fiecare om pentru a-l câștiga, atunci și noi, care am fost și suntem beneficiarii acestei bunătăți a lui Dumnezeu, ar trebui să acționăm în consecință! Căci desăvârșirea lui Dumnezeu în acțiunile Sale este un model pentru noi. Învățătura nu este să ne întrebăm ce este drept, just și corect. Domnul ne spune aici că putem face mai mult. Cei care au primit totul ca dar trebuie să dăruiască cu generozitate.

Dacă facem aceasta, suntem desăvârșiți (Matei 5.48), așa cum Tatăl nostru ceresc este desăvârșit. Acest cuvânt al Domnului ne înobilează acțiunile. Totuși, nu se referă la

- desăvârșirea în ceea ce privește poziția (pe care fiecare creștin mântuit a primit-o de fapt în Hristos, desăvârșirea conștiinței; Evrei 9.9; rezultatele desăvârșite ale lucrării Sale, care sunt deja atribuite celui mântuit și îl pun într-o poziție desăvârșită; Evrei 10.14).
- desăvârșirea în maturitate (a fi adult; Filipeni 3.15; Coloseni 1.28).
- Domnul nu vorbește nici despre o desăvârșire absolută în fiecare acțiune, deoarece această desăvârșire o vom atinge abia în cer (Filipeni 3.12).

Nu, este vorba de desăvârșirea lui Dumnezeu, care s-a revelat în Hristos într-un mod nou, și anume în acțiunile Sale în har și dragoste. El S-a aplecat spre vrăjmașii Săi, trimițându-L pe propriul Său Fiu. Ca „fii ai Tatălui”, noi trebuie să acționăm *după același principiu* al harului și al dragostei. Aceasta se referă la practica noastră de zi cu zi. Când îi întâmpinăm cu prietenie pe cei care ne jignesc, când nu îi acuzăm în fața instanței pe cei care ne-au nedreptățit sau când ne rugăm pentru colegul nostru de muncă, care caută ceartă la fiecare conversație, atunci acționăm „desăvârșit” ca Tatăl nostru ceresc. Noi acționăm după un principiu „desăvârșit”, și anume cel al harului. Dumnezeu, Tatăl, *este* desăvârșit în toate lucrările Sale. Noi *trebuie să* fim la fel. El este și rămâne modelul. O bună ilustrare a comportamentului „nedesăvârșit” o găsim în pilda din Matei 18.23-35.

Este remarcabil faptul că în aceste pasaje se vorbește despre Lege, dar Dumnezeu nu este prezentat ca Legiuitor. El este aici Tatăl care este în ceruri. Dumnezeu este văzut într-o lumină cu totul nouă. Revelarea lui Dumnezeu crește. Din Ioan 1.18 știm că Fiul este revelarea deplină a lui Dumnezeu. Aici învățăm că în slujba Domnului Isus a început o nouă revelare a lui Dumnezeu. Aceasta a stabilit un nou standard pentru desăvârșirea practică. Cine își trăiește viața în conformitate cu această revelare aparține cu adevărat „fiilor lui Dumnezeu”.

Cu această idee se încheie această secțiune importantă despre semnificația Vechiului Testament pentru ucenicii lui Isus. În cele din urmă, numai cei care ocupă poziția corectă în această lume (sare, lumină) sunt cu adevărat fericiți și mulțumiți. Ei vor aplica Cuvântul lui Dumnezeu în întregime în viața lor. Cine face aceasta, va avea o viață împlinită și activă. El are orientarea corectă în viață și păstrează, de asemenea, atitudinea interioară conformă cu voia lui Dumnezeu, așa cum vom vedea în capitolul 6.